

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

Nationalekonomiska Institutionen

Kandidatuppsats

Maj2011

WTO och Ryssland: 18 långa år av förhandlingar

Författare

Anna Rybchenko

Andreas Persson

Handledare

Maria Persson

Sammanfattning

Denna studie har för avsikt att göra en noggrann beskrivning av Rysslands långa anslutningsprocess till WTO och göra en undersökning av anledningar till varför processen har sträckt sig över 18 år. Denna beskrivning utgår från tre olika perspektiv: presentation av fyra officiella förhandlingsområden, utredning av externa faktorer (utanför själva förhandlingarna) som påverkat anslutningsprocessen och det tredje perspektivet avser att undersöka vilka länder som velat förhandla om Rysslands WTO-medlemskap, vad som präglar dessa länder.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
2. Bakgrund kring WTO och dess ansökningsprocess	6
2.1 Historik: Från GATT till WTO	6
2.2 Ansökan om medlemskap under GATT 1947 och WTO	6
2.2.1 GATT 1947	6
2.2.2 WTO	8
3. Arton år av förhandlingar – Beskrivning av förhandlingsprocessen	11
4. Förhandlingsfrågor	17
4.1 Förhandlingar i Tariffära frågor	17
4.2 Förhandlingar i Jordbruksfrågor	21
4.2.1 WTO:s Jordbruksavtal och Förhandlingar Inom Området för Subventioner	21
4.2.2 Sanitära- och Fytosanitära Förhandlingar	23
4.2.3 Sammanfattning	24
4.3 Tillträde till tjänstemarknaden	25
4.4 Förhandlingar i systemfrågor.	28
5. Externa faktorer som har påverkat förhandlingarna	31
5.1 Jackson-Vanik tillägget	31
5.2 WTO:s ansökningsprocess	34
5.3 Lobbying emot WTO:s anslutning från den ryska sidan	36
5.4 Konflikt med Georgien	39
6. Intervju med Professor Sutyryn	42
7. Vilka är det som velat förhandla? På jakt efter ledtrådar till den långa förhandlingstiden	45
7.1 Empirisk metod	45
7.2 Deskriptiv analys	46
7.3 Sammanfattning	52
8. Sammanfattning och avslutade kommentarer	54
Källförteckning	57
Appendix 1	62

1. Inledning

Ryssland är en av världens stora ekonomier och utgör två procent av världens BNP. Samtidigt står landet som enda medlem av G-20 utanför Världshandelsorganisationen (WTO).

WTO inkluderar 153 medlemsländer och omfattar 96 procent av världshandeln. Ett medlemskap är av stor betydelse för Ryssland och man har räknat ut att en framtida anslutning i den skulle medbringa ungefär 3,3 procent tillväxt i landets BNP per år (Åslund och Bergsten, 2010).

Ryssland som just nu står utanför WTO anses vara ett av de mest diskriminerande länder inom handeln. Skador till följd av diskriminerande åtgärder som landet drabbats av har beräknats uppgå till 2,5 miljarder dollar per år. Därför är också medlemskap i WTO av strategisk betydelse för landet (Cvetkov, Homenok, Kochetkov, 2007, s. 108-109).

Ryssland lämnade in en ansökan om medlemskap till WTO år 1993 (GATT, 1993a) men förhandlingarna är inte helt avslutade än. Ansökningsprocessen för Ryssland är den längsta i WTO:s historia och har varit väldigt långdragen. Eftersom anslutningsprocessen tagit så lång tid och förhandlingarna fortfarande inte helt avklarade, väckte ämnet stort intresse. Frågan känns speciellt aktuell eftersom anslutningen påstås slutföras i slutet av 2011. Samtidigt väcks en del frågor kring varför ansökningsprocessen tagit så lång tid för en stor ekonomi som Ryssland.

Syftet med denna uppsats är att genomföra en noggrann beskrivning av Rysslands långa anslutningsprocess till WTO och göra en undersökning av anledningar till varför processen har sträckt sig över 18 år. För att kunna redogöra denna beskrivning har författarna valt att utgå ifrån tre olika perspektiv. Den första är vilka frågor man officiellt har förhandlat om. Här presenteras fyra olika områden där en redovisning görs vad förhandlingarna inneburit, vad Ryssland uppnått och varför dessa olika områden bidragit till en lång förhandlingsprocess. Det andra perspektivet avser att presentera externa faktorer (utanför själva förhandlingarna) som har påverkat förhandlingsprocessen och därmed bidragit till över 18 år av förhandlingar. Det tredje perspektivet undersöker vilka länder som valt att förhandla bilateralt med Ryssland och vad det är som präglar dessa länder.

Författarnas underliggande syfte är att förstå varför dessa förhandlingar tagit så lång tid. Detta genom att kartlägga de länder som förhandlat bilateralt med Ryssland samt även finna möjliga förklaringar i WTO:s system för ansökningsprocess.

För att uppnå uppsatsens syfte har författarna gjort djupgående litteraturstudier inom ämnet för WTO och Rysslands anslutning.

Vidare har författarna gjort en intervju med Professor Sergei Sutyryn från St. Petersburgs Statliga Universitet (Den Ekonomiska Fakulteten). Detta för att få en klarare bild över Rysslands anslutningsprocess och värdefulla kommentarer om det nuvarande stadiet i förhandlingarna.

Studien inleds med en beskrivning av WTO:s bakgrund och organisationens anslutningsprocess. I kapitel tre presenteras kortfattat sedan de viktigaste momenten i Rysslands anslutningsprocess. Kapitel fyra redovisar de fyra officiella förhandlingsområdena i Rysslands anslutningsprocess. Efter detta beskriver kapitel fem de fyra externa faktorer som utgjort hinder för Rysslands medlemskap i WTO. I kapitel sex presenteras den intervju som gjorts med Professor Sergei Sutyryn. Det sjunde kapitlet presenterar en deskriptiv statistik över de medlemmar som ingått i arbetsgruppen för Rysslands anslutning. Sammanfattning och avslutande kommentarer lämnas i kapitel åtta.

2. Bakgrund kring WTO och dess ansökningsprocess

2.1 Historik: Från GATT till WTO

Världshandelsorganisationen består av 153 olika medlemsländer (WTO.org 2011a)¹ och är en arvtagare till det som tidigare var Allmänna Tull- och Handelsavtalet 1947 (GATT 1947). GATT 1947² var dels en institution och dels en uppsättning av regel och bildades 1947 av 23 avtalsslutande parter. En övergång till WTO skedde 1995 efter det att Uruguay-rundans förhandlingar skrivits under av avtalsslutande parter. I samband med övergången till WTO kom organisationens avtal att utvidgas. De avtal som nu behandlas under WTO:s regelverk är handel med varor (GATT 1994),³ handel med tjänster (GATS) och handel med immaterialrätter (TRIPS) (Hoekman, Kostecki, 2009, s. 46-47). Precis som WTO:s föregångare GATT 1947, är organisationens underliggande syfte att underlätta för handel mellan dess medlemsländer. Vid 2007 stod WTO:s medlemmar för över 95 procent av den totala världshandeln och över 97 procent av världens BNP vilket bekräftar organisationens omfattning (Jones, 2007, s. 27).

2.2 Ansökan om medlemskap under GATT 1947 och WTO

Då GATT 1947, efter Uruguay-rundans förhandlingar skrivits under, övergick till att bli WTO och omfatta mer än bara handel med varor förändrades således även ansökningsprocessen för nya medlemmar. Om den tidigare processen ansetts vara flexibel och lättförhandlad blev det nu hårdare för nya medlemmar att nå medlemskap i WTO.

Regler kring hur ett land, eller en tullunion, blir medlem framgår i Artikel XII WTO (Artikeln för Anslutning) (Hoekman, Kostecki, 2009, s. 75). För att beskriva ansökningsprocessen är det därför viktigt att belysa några skillnader mellan hur ansökan behandlades under GATT 1947 och hur den behandlas under nuvarande WTO.

2.2.1 GATT 1947

Företrädaren till WTO, GATT 1947, var i vissa avseenden mer enkel och öppen att ansluta sig till än vad WTO är idag. Först och främst var GATT 1947 ett mer begränsat avtal mellan medlemsländer då det främst täckte handel med varor. De åtaganden som krävdes av ansökande land var därför också lättare att förhandla kring (Jones, 2007, s. 31).

---

¹ Författarna skriver referensen i denna form för att skilja på wto.org (WTO:s officiella hemsida) och wto.ru (Rysslands officiella WTO:s hemsida)

² GATT 1947 hänvisar till det "gamla" systemet vilket dels var en institution, dels ett regelverk.

³ GATT 1994 hänvisar till det avtal som regleras av WTO gällande handel med varor.

Medlemskap i GATT 1947 baserades på ett så kallat Protokoll om Provisorisk Tillämpning (PPA),⁴ detta minskade kraven för ansökande land att implementera särskilda artiklar under GATT 1947. Beroende på landets existerande lagstiftning, reglerades ansökningsproceduren av GATT 1947 artiklarna XXXIII (Artikeln för Anslutning) och XXVI (Artikeln för Godtagande, Ikraftträdande och Registrering)⁵ (Jones, 2007, s. 32).

De länder som ansökte under artikel XXXIII trädde främst in i förhandlingar kring tullfrågor, och efter ratificering beviljades medlemskap. På detta sätt anslöt 14 nya medlemmar, alla utan separat anslutningsprotokoll. Under samma artikel kunde ett land senare förhandla fram ett individuellt protokoll för anslutning, detta enligt villkoren för PPA vilket krävde godkännande från två- tredjedelar av de existerande medlemmarna (Jones, 2007, s. 32). Undantagsbestämmelserna under PPA tillät en stor flexibilitet i en del förhandlingar om anslutning, i synnerhet länder som Polen, Rumänien, Ungern och Jugoslavien. Länderna hade kommunistiska politiska system och alla en varierande grad av icke-marknadsekonomiska och blandekonomier. Länder som anslöt under artikel XXXIII kunde även ansöka om en ”provisorisk anslutning”, vilket innebar att landet fick GATT-behandling av de länder som skrivit under deras ansökan (Jones, 2007, s. 32).

Den andra möjligheten för medlemskap reglerades av artikel XXVI:V(c), artikeln tillämpades på länder som nyligen hade varit kolonier tillhörande redan existerande medlemmar i GATT 1947, men som hade blivit självständighetsförklarade. Om kolonin tidigare hade blivit behandlat som ett tullområde under GATT 1947 regelverk, fick de möjlighet att ansluta via sponsring av den tidigare koloniala makten. Det var via denna process som 64 länder från Afrika, Karibien och Asien- Stillahavsområdet blev medlemmar (Jones, 2007, s. 32). Medlemskap kunde även sträcka sig till länder som formellt inte var medlemmar. Tidigare kolonier som var berättigade under artikel XXVI:V(c) anslutning hade en ”de facto ansökan”,⁶ landet erhöll GATT behandling under en övergångsperiod förutsatt att motsvarande GATT behandling skedde gentemot existerande medlemmar (Jones, 2007, s. 33).

GATT 1947 medlemskap omfattades tidigare av olika villkor för anslutning och inkluderade olika nivåer av delaktighet. Det underliggande koncept som deltagande byggde på, var att sprida tillämpningen av GATT behandling så mycket som möjligt. Frånvaron av tydliga och detaljerade protokoll för anslutning av nya medlemsländer kom dock att skapa

---

⁴ Översättning från engelska: Protocol of Provisional Application (PPA)

⁵ Översättning från engelska: Acceptance, Entry into Force and Registration

⁶ Översättning från engelska: ”de facto application”

oklarheter. Detta främst kring vilka skyldigheter och rättigheter en del länder hade under GATT 1947, i synnerhet de länder som anslutit under artikel XXVI:V(c) (Jones, 2007, s. 33).

2.2.2 WTO

Organisationen under WTO är mer legalistisk än dess föregångare GATT 1947 i sin inställning till anslutning och medlemskap. Eftersom dess omfattning är större än tidigare och handelsförhandlingar förs på fler områden, krävdes det att alla medlemmar godtog Uruguay Rundans avtal som "single undertaking".⁷ Ett mål med den nya WTO strategin var att mer exakt definiera varje medlems rättigheter och skyldigheter, och se till att medlemsländerna mer strikt eftersträvade att följa avtalen (Jones, 2007, s. 33). Eftersom kravet på "single undertaking" har införts, blir medlemsprocessen mer formell än vad den var tidigare. WTO artikel XII (Artikeln för Anslutning) säger att ett land får ansluta sig till organisationen utifrån termer avtalade mellan landet och WTO med två- tredjedels godkännande majoritet. Därmed fattas alla beslut utifrån godkännande av WTO:s existerande medlemmar (Jones, 2007, s. 34).

För medlemskap i WTO krävs att varje medlem åtar sig att följa en uppsättning av handelspolitiska regler, exempelvis mest gynnad nation-principen (MFN-principen),⁸ nationell behandling,⁹ ömsesidighet i handelsförhandlingar och tvistlösning. Via dessa åtaganden förhindrar WTO att handels frågor överlämnas till inhemska protektionistiska intressen. Genom att integrera nationella ekonomier på den globala marknaden, främja handelsvänlig politik och skydda förhandlade fördelar, underlättar därmed WTO-medlemskap vinster från handel. Svårigheterna för ett ansökande land att ansluta till organisationen kan ligga dels i de anpassningskostnader, ekonomiska och politiska såväl som sociala, vilka följer med liberalisering och avreglering. Men även detta kan ligga i att hitta överenskommelser vid bilaterala förhandlingar (Jones, 2007, s. 30).

Formellt börjar ansökningsprocessen genom att lämna ansökandet till generaldirektören för WTO. När ansökan tagits emot bildas en arbetsgrupp, bestående av existerande medlemsländer som är intresserade av att undersöka det blivande medlemslandets ansökan. Redan i denna första process kan hinder uppstå då ett medlemsland har möjlighet att motsätta

---

⁷ I detta sammanhang menas det att de regler som avtalats (förutom vissa undantag för utvecklings länder) gäller för alla, d.v.s man kan inte ställa sig utanför delar av regelverket.

⁸ Mest Gynnad Nation- Principen (MFN) (Most-Favored nation treatment) – Ett land får inte behandla import av varor och tjänster från ett land mindre gynnsamt än samma varor och tjänster från ett annat land. En importtull får alltså inte vara högre för ett lands varor och tjänster jämfört med andra länder.

⁹ Nationell Behandling (National Treatment) – Ett land får inte diskriminera mot import genom lagar och regleringar för att skydda inhemska företag. Import av varor och tjänster från ett land får alltså inte behandlas mindre gynnsamt än liknande varor och tjänster från inhemsk produktion.

sig att medlemsförhandlingar tar sin början eftersom skapandet av arbetsgruppen kräver konsensus (Hoekman, Kostecki, 2009, s. 75).

Nästa steg är en presentation, i vilken ansökande land detaljerat återger landets handelsregim som sedan arbetsgruppen granskar och diskuterar med det tänkta medlemslandet. Presentationen, eller resumén, av landets handelsregim är omfattande och ska belysa all politik som omfattas av WTO avtal och regler. Det ansökande landet har nu en viktig del avklarad, men en än viktigare framför sig. Dess nuvarande handelsregim bör sättas i relation till de avtal och regler som omfattas av WTO. Detta för att identifiera var förbättring krävs och hur anpassning bör ske för att överrensstämma med WTO:s regelverk (Hoekman, Kostecki, 2009, s. 75-76).

Den långa ansökningsprocessen består inte enbart av multilaterala förhandlingar, utrymme ges även för bilaterala sådana. De existerande medlemmarna inom organisationen som är intresserade av utökad tillgång till det ansökande landets marknad har möjlighet att bilateralt förhandla kring detta. Medlemmar tvingar fram förhandlingar med ansökande part i frågor som regleras av WTO-avtalen, exempelvis tullscheman och handel med tjänster. Dock behöver inte de bilaterala förhandlingarna enbart omfatta tariffära frågor, möjligheten att ställa krav på exempelvis icke-tariffära frågor finns. Då bilaterala förhandlingar slutförts rapporterar arbetsgruppen till General Konsulatet. Rapporten kompletteras med ett utkast till beslut och protokoll om anslutning av det ansökande landet, även det tullscheman som är förhandlats bifogas i denna rapport (Hoekman, Kostecki, 2009, s. 76). Den bilaterala delen av förhandlingarna bidrar på så sätt till en lång anslutningsprocess för ett anslutande land.

När förhandlingar och ansökningsprocessen når det stadium då beslut ska fattas om det ansökande landet ska bli accepterad som medlem i WTO, fattas detta beslut med två - tredjedels majoritet hos existerande medlemmar. Vad som är motsägelsefullt i denna aspekt är att WTO nämner två beslutsfattande procedurer. Artikel XII WTO (Artikeln för Anslutning) säger att beslut fattas med två- tredjedels majoritet. Men i Artikel IX:1 WTO (Artikeln för Beslutsfattande)¹⁰ framgår det att beslut i WTO fattas genom konsensus. Om inget annat föreskrivs sker en omröstning endast då konsensus inte kan nås (WTO.org ,2011b). Därmed kan ett veto läggas in från ett medlemsland angående anslutning. Möjligheten för ett eller flera medlemsländer att inte anta WTO åtaganden gentemot det nya landet finns, detta görs genom att åberopa den *icke-tillämnings klausul*¹¹ som följer av Artikel XIII WTO (Artikeln

---

¹⁰ Översättning från engelska: Decision-Making

¹¹ Icke-tillämnings klausul (nonapplication clause) - En medlem i WTO har rätt att åberopa denna klausul vilket innebär att landet inte behöver tillämpa WTO-åtaganden gentemot det anslutande landet.

för Icke-Tillämpning av Multilateralt Handelsavtal mellan Särskilda Medlemmar).¹² Det ansökande landet har samma möjlighet gentemot det land som åberopat denna klausul, och behöver således inte anta WTO:s åtagande mot landet i fråga.

Således är kraven hårda på blivande medlemmar av världshandelsorganisationen. Inte sällan ställs krav på ansökande medlemmar vilka uppfattas som ansträngande och ibland utanför de ramverk som WTO verkan inom. Det anslutande landet har inga eller små möjligheter att förhandla ytterligare fördelar utöver de som redan ges i WTO-avtalen och det är inte ovanligt att medlemmar kräver mer av ansökande part än vad de själva har åtagit sig (Hoekman, Kostecki, 2009, s. 76-77).

---

¹² Översättning från engelska: Non-Application of Multilateral Trade Agreements between Particular Members

3. Arton år av förhandlingar – Beskrivning av förhandlingsprocessen

I det följande kapitlet beskrivs det hur förhandlingarna har sett ut under Ryssland anslutningsprocess. Presentation ges i en kronologisk ordning och avslutas med en sammanfattande tabell, där de viktigaste stegen i processen redovisas.

Sovjetunionen ansöker 1986 om observatör status i Uruguay Rundans förhandlingar kring GATT och det blivande WTO. USA och ett antal andra industrialiserade västerländska ekonomier motsätter sig förfrågan med hänvisning till landets planekonomiska system (Cooper, 2008).

Inte förrän 1990 erhåller Sovjetunionen observatör status till Uruguay Rundan efter det att GATT:s undertecknare, inklusive USA, kommit överens att Sovjet, under president Mikhail Gorbachev, har rört sig mot att bli en mer öppen ekonomi (Cooper, 2008).

Den 21 april, 1992, lämnar Ryssland in en ansökan till kommittén för tullvärdering angående begäran om observationsstatus, man meddelar också att ansökan även ska ses som begäran för observationsstatus för att ansöka till GATT 1947 (GATT, 1992a).

GATT tar emot en resumé från Ryssland under 1992 över de ekonomiska reformer som vidtagits i landet sedan övergången från Sovjet 1991. Man önskar att detta cirkulerar till avtalsslutande parter, och förbereder således en ansökan till organisationen (GATT, 1992b).

Rysslands president, Boris Jeltsin, lämnar in den officiella ansökan till Arthur Dunkel, General Direktören för det dåvarande GATT 1947 den 11 juni 1993. Den ryska regeringen ansöker om medlemskap till Allmänna Tull- och Handelsavtalet 1947 (General Agreement on Tariffs and Trade 1947) under dess Artikel XXXIII (Artikeln för Anslutning), de gör en förfrågan om att ansökan ska betraktas av avtalsslutande parter likt vanliga procedurer för ansökan. Ryssland välkomnar också skapandet av den arbetsgrupp som ska granska landets anslutning till GATT (GATT, 1993a).

I slutet av samma år då ansökan tas emot inbjuder arbetsgruppen, ledd av sin dåvarande ordförande W.Rossier från Schweiz, avtalsslutande parter i GATT 1947, att delta i utredningen och behandlingen av Rysslands anslutning till organisationen (GATT, 1993 b).

Rysslands minister för externa ekonomiska relationer, Oleg Davydov, överlämnar landets presentation av sin handelsregim till arbetsgruppen för Rysslands anslutning under mars månad 1994 (GATT, 1994 a). Arbetsgruppen uppmanar avtalsslutande parter att kommunicera med sekretariatet kring frågor de vill föra angående Rysslands handelsregim (GATT, 1994 b).

Påföljande månad meddelar Davydov (som observatör för GATT-förhandlingarna) generaldirektören för GATT och alla avtalsslutande parter att han och Ryssland gratulerar till ett lyckat genomförande av Uruguay Rundan. Davydov klargör också att det ligger i Rysslands intresse att ytterligare förstärka det multilaterala handelssystemet då landet inom den närmsta framtiden hoppas bli en mer integrerad del av systemet. Ett fulländat medlemskap i GATT/WTO anses vara en nödvändighet för verklig integration av Ryssland till världsekonomin (MTN, 1994).

Då ekonomier som befinner sig i en övergångsfas, från planekonomi till marknadsekonomi, kan ha svårt att klara omställningen och anpassa sig till världsekonomin i allmänhet och WTO:s regelverk i synnerhet, erbjuder GATT i oktober 1994 en specialträningkurs för Ryssland då landet genomgår ekonomiska reformer. Kursen riktar sig till tjänstemän som verkar inom handelsrelaterade frågor och sponsras till stor del av USA. Målet är att låta deltagarna bli bekanta med det multilaterala handelssystemet och med den nya WTO och dess regelverk (GATT, 1994 c).

Peter Sutherland, dåvarande generaldirektör för WTO, tar i slutet av 1994 emot Rysslands ansökan för att ansluta till det som blir Världshandelsorganisationen påföljande år. Sutherland välkomnar ansökan och berömmar Ryssland för vad de redan uppnått under ansökningsperioden i termer av handel och ekonomiska reformer (GATT, 1994 d).

Den första januari 1995 sker en officiell övergång från GATT till WTO. Samma år övergår också arbetsgruppen för Rysslands anslutning till GATT till att bli arbetsgruppen (WP) för Rysslands anslutning till WTO. Uppgifterna för WP består av att undersöka landets handelsregim samt att framföra de krav som ställs för att Ryssland ska nå ett medlemskap.

Arbetsgruppen för Rysslands anslutning till WTO höll sitt första möte i Genève under juli månad 1995. Fokus låg på den presentation av Rysslands handelsregim som landet obligatoriskt skickat in och svar till frågor rörande presentationen arbetades fram. Utsända från den ryska delegationen svarade på nya frågor framförda av medlemmar och presenterade ytterligare information rörande GATT-frågor (WTO.ru 2011a).

Efter att ha granskat Rysslands resumé, lämnar intresserade avtalsslutande parter in de frågor man har angående handelsregimen som presenterats. Nu följde en uppsättning av frågor och svar vilka utifrån förhandlingar och villkor för Rysslands anslutning till organisationen skulle baseras på. De frågor, svar och uppföljningar som fördes var av stort intresse från arbetsgruppens medlemmar och behandlade ett brett område vilket inkluderade privatisering, immaterialrättigheter, priskontroller med mera (Cooper, 2008).

I december samma år hålls det andra mötet för arbetsgruppen där komplement presenterades från Rysslands sida till den resumé som tidigare lämnats in. Komplementet omfattades av de nya områden/avtal som WTO behandlar jämfört med tidigare, handel med tjänster, handelsrelaterade immaterialrättigheter och handelsrelaterade investeringar.

Först i oktober 1996 hölls ett fjärde möte för arbetsgruppen. Fokus låg på att utvärdera Rysslands handelsregim i förhållande till icke-tariffära regler, tullvärdering och lagstiftningens utveckling i landet i förhållande till WTO:s regelverk. Problem relaterade till Rysslands jordbrukspolitik togs också upp som del i ansökan för landet.

Arbetsgruppen behandlar under en mötesperiod i april 1997 landets handel och handelsrelaterade immaterialrättigheter, viktiga diskussioner fortsatte även kring frågor relaterade till jordbruk. Utvecklingen för bilaterala samråd tog sin början och förhandlingar inleddes med USA, EU, Japan, Schweiz, Norge, Polen, Thailand, Sydkorea och Mexico. Under året fortsatte möten i arbetsgruppen, en fortsatt central fråga var Rysslands utveckling av landets lagstiftning som sattes i relation till offentlig upphandling, tekniska hinder för handel, sanitära och fytosanitära åtgärder samt jordbruk. Bilaterala överläggningar fortsatte med intresserade medlemsländer där fokus låg på tekniska hinder för handel.

Under 1998 meddelar Ryssland WTO:s medlemmar att man nu är redo att föra förhandlingar kring marknadstillträde då man arbetat fram tullförslag på bl.a. varor, varpå bilaterala förhandlingar sattes igång med Thailand, Tjeckien, Slovakien, Filipinerna, Sri Lanka, Turkiet, Colombia, Ungern, Australien och Schweiz i dessa frågor.

Året därpå, 1999, presenterade Ryssland sitt förslag rörande marknadstillträde för inhemska tjänster till arbetsgruppens medlemmar, samtidigt framfördes en presentation rörande landets subventioner till regionala industrier. De tullförslag som Ryssland skickat in till WTO under 1998 antogs de-facto efter bilaterala förhandlingar under året vilket möjliggjorde att gå vidare med justering av detsamma. I förhandlingarna deltog omkring 30 länder och en reviderad upplaga skickades in till arbetsgruppen under år 2000.

Vid de bilaterala förhandlingar som fördes under året angående jordbruksrelaterade frågor justerade Ryssland sitt utkast rörande nivån för internt stöd till sektorn ifråga samt en komplettering av rådande jordbruksprogram (WTO.ru 2011a).

År 2000 var en viktig punkt för Ryssland då flertalet bilaterala förhandlingar tog vid med medlemmar i arbetsgruppen gällande förhandlingar om Rysslands medlemskap. Diskussion och frågor kring anslutningsprocessen drevs och speciella villkor infördes för Ryssland angående landets medlemskap i WTO (Danilova, 2003, s.14).

I januari 2001 hölls det trettonde officiella mötet med arbetsgruppen där man tog beslutet att förbereda den första varianten av arbetsgruppens fördrag, som skulle innebära en ny period i förhandlingsprocessen (WTO.ru 2011b).

En viktig aspekt för integrationsprocessen var att Ryssland fick ett erkännande som ett land med en marknadsekonomi som trädde i kraft år 2002 (Danilova, 2003, s.19-20). Samtidigt började man diskutera arbetsgruppens fördrag som är ett av de mest centrala momenten i förhandlingsprocessen för ett kandidatland. Under förhandlingarna kom man överens om cirka 80 - 85 % av alla frågor angående tullar (Portanskij, 2004, s. 95).

I början av år 2003 startades förhandlingarna angående Rysslands möjliga åtaganden för framtida medlemskap i WTO (Danilova, 2003, s.22). Under åren 2004 – 2005 diskuterade man om den tredje varianten av arbetsgruppens fördrag.

I oktober år 2005 ägde bilaterala förhandlingar rum beträffande USA, Canada och Brasiliens tillträde till varu- och tjänstemarknaden. Parallellt med detta diskuterade man, under möten med arbetsgruppen, även systemfrågor som omfattar fytosanitära, veterinära och jordbruks åtgärder. Man avslutade även förhandlingar med Argentina och Brasilien (WTO.ru 2011b).

I november år 2006 skrev man under ett bilateralt avtal med USA som gällde Rysslands medlemskap i WTO (Cooper, 2008). Avtalet gällde även marknadstillträde, i och med avslutet på dessa förhandlingar hade Ryssland nu skrivit under bilaterala avtal med 55 av arbetsgruppens 58 medlemmar angående marknadstillträde. Endast Georgien, Costa Rica och Moldavien återstod (Tarr, 2006). Samtidigt återupptog Georgien tvåsidiga förhandlingar med Ryssland. Det bilaterala avtalet mellan dessa två länder skrevs under den 28 maj år 2004 (Kiselev, 2006).

Fram till slutet av år 2006 ingick 58 länder i arbetsgruppen. Under år 2007 visade ytterligare tre länder intresse för att ansluta sig till arbetsgruppen. Dessa länder var Saudiarabien, Vietnam och Kambodja (Sutyryn, 2008, s.360).

År 2008 var präglad av politiska inslag rörande frågor angående Rysslands medlemskap i WTO. I april samma år, stoppade Georgien bilaterala förhandlingar med Ryssland. Kravet för att återuppta förhandlingarna var att det ekonomiska stödet till Syd Ossetien och Abchazien skulle upphöra (Lenta.ru 2011a). Efter några månader avböjde Georgien att delta i multilaterala förhandlingar. Ukraina visade samma år intresse för bilaterala förhandlingar med Ryssland inom arbetsgruppen (Lenta.ru 2011b).

Under augusti månad yttrade sig Rysslands vice premiärminister, Igor Shuvalov, att landet inte kommer bli medlem i WTO inom en snar framtid (Lenta.ru 2011c). Under år 2009

anordnade arbetsgruppen ett antal möten för att diskutera och lösa alla ouppklarade frågor gällande Rysslands medlemskap (WTO.ru, 2011c). I juni Rysslands premiärminister gjorde ett uttalande där han konstaterade att landet kommer att ansluta sig till Världshandelsorganisationen genom att vara en del av Tullunionen med Kazakstan och Belarus. Några månader senare förtydligade Rysslands huvudförhandlare M. Medvedkov att alla tre länder kommer snarare att ansöka ett medlemskap i WTO separat än som Tullunion (Tarr, Volchkova, 2010).

Under det kommande året skedde stora förändringar i förhandlingsprocessen eftersom Ryssland påskyndade anslutningen till WTO genom att ge upp några punkter. Detta gällde exempelvis jordbruksfrågor och framförallt stödet till denna sektor som staten lovade att minska i överensstämmelse med WTO:s regelverk (Lenta.ru 2011d). Rysslands finansminister, Aleksei Kudrin, meddelar i oktober månad att förhandlingar avslutats med USA inom området för Rysslands anslutning till WTO då parterna är överens på alla punkter (Lenta.ru 2011e). Ett annat exempel på en sådan överenskommelse var annullering av den avgift som skulle betalas av europeiska flygbolag som flög över Sibirien till Asien. Avgiften ifråga uppgick under mitten av 2000-talet till 400 miljoner dollar per år (Lenta.ru, 2011f). I slutet av november avslutades bilaterala förhandlingar med EU där man bland annat kom överens i frågor om exporttullar på skog (Lenta.ru, 2011g).

Under 2011 har förhandlingarna kommit långt. Chefsförhandlare för Rysslands anslutning till WTO, Maxim Medvedkov, hävdade att det här året förhoppningsvis kommer vara det sista i anslutningsprocessen. Enligt honom hade Ryssland nu kommit överens om 99 % av alla frågor som gäller medlemskapet, även de gällande rättelser i lagstiftningen (WTO.com, 2011). Dock finns det fortfarande några ouppklarade frågor. Ett problem som kvarstår är en överenskommelse med Georgien. Bilaterala förhandlingar pågår i Schweiz där parterna försöker komma överens om rätten till övervakning av de gränskontroller som ligger i Abchazien och Sydossetien, vid den Rysk - Georgiska gränsen. Den tredje förhandlingsronden kommer att hållas i slutet av maj månad (WTO.ru, 2011d).

Även det diskriminerande Jackson-Vanik tillägget, vilket hindrar en permanent normal handelsrelation-status mellan USA och Ryssland, finns kvar. USA:s handelsrepresentant, Ronald Kirk bekräftar dock att den amerikanska administrationen kommer att lösa problem gällande Rysslands medlemskap i WTO samt avskaffa Jackson-Vanik tillägget (WTO.ru (2011e). I nedanstående Tabell 1 har författarna sammanfattat de viktigaste punkterna i ansökningsprocessen för att ge läsaren bättre överblick i den långa förhandlingsprocessen som sträckt sig över 18 år.

Tabell 1) Sammanställning av de viktigaste punkterna i förhandlingsprocessen

År	Händelse
1992	GATT tar emot en resumé över ekonomiska reformer i Ryssland sedan Sovjets fall.
1993	Rysslands President, Boris Jeltsin, lämnar in den officiella ansökan om medlemskap till GATT.
1994	Landet lämnar in den obligatoriska presentationen av landets handelsregim till arbetsgruppen.
1994	Ansökan om medlemskap till det som kommer blir WTO lämnas in.
1995	Arbetsgruppen för Rysslands anslutning håller sitt första möte
1997	De första bilaterala förhandlingarna mellan Ryssland och ett antal medlemmar i arbetsgruppen tar sin början.
1998-2000	Ryssland meddelar att man är redo för förhandlingar angående bland annat marknadstillträde. Flertalet nya bilaterala förhandlingar påbörjas
2002	Ryssland blir erkänt som ett land med marknadsekonomi
2008	Georgien stoppade bilaterala förhandlingar med Ryssland.
2010	Avslutades bilaterala förhandlingar med EU och USA
2011	Förhandlingarna är i princip avklarade. Dock finns det fortfarande några ouppklarade frågor. Bilaterala förhandlingar med Georgien pågår.

4. Förhandlingsfrågor

Rysslands anslutningsförhandlingar till WTO har delats upp i fyra officiella områden. Inom dessa områden har förhandlingar visat sig vara svårlösta och därmed har de bidragit till en lång anslutningsprocess för Ryssland. I nedanstående kapitel presenteras de olika områdena och en beskrivning görs av de mest svårlösta förhandlingarna inom respektive område.

4.1 Förhandlingar i Tariffära frågor

Inom området för tariffära förhandlingar och marknadstillträde för varor ska nivån för importtull bestämmas för varje vara. Nivån som förhandlas fram är den maximum nivå vilken importtullen inte får överstiga efter det att ansökande land blivit medlem i WTO (WTO.ru, 2011f). För att redovisa hur förhandlingarna sett ut för Ryssland i detta område introduceras först läsaren till vad som allmänt gäller för medlemsländer och tullfrågor. Efter detta belyses vad Ryssland har uppnått i form av tariffära medgivanden och bilaterala avtal med arbetsgruppens medlemmar. Avslutningsvis för denna sektion behandlas två områden där förhandlingar varit speciellt uppmärksammade av olika anledningar. En paradox vid förhandlingar i tariffära frågor är att länder som ansöker om medlemskap i WTO anser det som lyckat, eller framgångsrikt, att förhandla sig till så höga importtullar som möjligt. Detta trots att den mesta av handelsteori säger att landets välfärd minskas vid för högt importskydd.

De huvudsakliga avtal som behandlar tullfrågor inom WTO står skrivet i Artikel I GATT 1994 (Artikeln för Allmän Mest-Gynnad-Nation Behandling)¹³ och Artikel XXVIII GATT 1994 (Artikeln för Modifikation av Tullschema).¹⁴ Den första reglerar nivåerna för införandet av tull och den senare dikterar vad som gäller då ett land höjer angiven tullnivå. Varje medlem har en skyldighet att för olika varor sätta en maximumnivå för tullsats, dessa ligger sedan som grund för landets tullschema. Utifrån Artikel II GATT 1994 (Artikeln för Schema av Medgivanden)¹⁵ framgår att ett medlemsland inte utan vidare kan höja tullnivåer till annat än de som står inskrivna i landets tullschema (Lal Das, 1999, s. 56). Om ett land skulle välja att höja tullnivån på en vara, reglerar Artikel XXVII GATT 1994 (Artikeln för Undanhållande eller Återkallande av Medgivande)¹⁶ de procedurer som följer av en sådan aktion. Bland annat måste det land som står för höjningen erbjuda kompensation med sänkning på en annan vara. Landet i fråga måste även meddela Rådet för Handel med Varor (Council for Trade in Goods), att man har för avsikt att höja sin tullnivå varpå förhandlingar kan inledas. Då

---

¹³ Eng: Article I GATT 1994 (General Most-Favoured-Nation Treatment)

¹⁴ Eng: Article XXVIII GATT 1994 (Modification of Schedules)

¹⁵ Eng: Article II GATT 1994 (Schedules of Concessions)

¹⁶ Eng: Article XXVII GATT 1994 (Withholding or Withdrawal of Concessions)

inblandade parter når ett avtal gäller sedan detta, i enighet med mest gynnad nationsprincipen, för alla medlemsländer (Lal Das, 1999, s. 63-64).

Generellt finns det tre typer av tullar: Ad valorem-tull, Specifik tull och Kombinerad tull. Ad valorem-tull är en avgift som tas ut som en procentsats på den importerade varan. Specifik tull är en avgift som tas utifrån kvantiteten på importerad vara och kombinerad tull består av en ad valorem del och en specifik tull (Lal Das, 1999, s. 56-57).

De åtaganden som krävs för en varas marknadstillträde är bland annat att en preliminär bunden tullsats, slutgiltig bunden tullsats och övergångsperiod bestäms. Övergångsperioden hänvisar till den tid från WTO-medlemskap då preliminär bunden tullsats används till det att en övergång måste ha skett till den slutgiltiga bundna tullsatsen för varan i fråga (WTO.ru, 2011f). När ett land ska ansluta till WTO, måste det precis som för existerande medlemmar, binda sitt tullschemat. I schemat ingår inte bara de bindande tullsatser man kommit överrens om vid bilaterala förhandlingar, även landets tullkvoter (TRQ) för specifika varor ska stå skrivet. Kvoten innebär en bestämd kvantitet av en viss vara, vilken taxeras med längre tullsats. Skulle importen överstiga förutbestämd kvantitet tillämpas en högre tullsats (Lal Das, 1999, s. 67).

Förhandlingar angående marknadstillträde har främst fokuserat kring den maximum nivå på importtull av varor som Ryssland sedan ska tillämpa när man blivit medlem i WTO (WTO ru, 2011g).

I början av 1998 startade bilaterala förhandlingar med delar av arbetsgruppens medlemmar angående marknadstillträde för varor, även Rysslands första tullförslag presenterades. Efter konsultationer antogs delar av det ryska tullförslaget. Dessa förhandlingar fortsatte under 1999 varpå förslag på ändringar gjordes (WTO.ru, 2011a). I februari 2001 fortsatte sedan förhandlingar med utgångspunkt i Rysslands reviderade tullförslag. Det nya förslaget gick huvudsakligen ut på att Ryssland inte skulle sänka sina tullsats på någon vara direkt efter anslutning till WTO. Dock skulle den slutgiltiga tullsatsen sänkas något efter att övergångsperioden gått ut. Detta skulle gälla för varor i de sektorer av ekonomin där en sänkning av tullsatsen antingen är utan betydelse för ryska tillverkare av samma vara, eller i de fall där Ryssland är intresserad av att importera utländska varor (exempelvis datorer, medicin och forskningsutrustning) (WTO.ru, 2011 h).

Vid början av 2004 hade Ryssland fortfarande återstående förhandlingar kring tullnivån på en stor del av olika varukategorier. Broadman (2004) förklarar att jordbruks-, maskin (flygplan, lastbilar och fordon)-, medicin- och kemiska produkter varit de sektorer där förhandlingar var tröga.

Förhandlingar under 2004 resulterade blandat annat i en mekanism för att bestämma nivån på tullkvoter för jordbruksvaror, detta i syfte att skydda inhemska producenter mot utländsk konkurrens. Vidare tilläts Ryssland att tillämpa en kombinerad tullsats på en rad olika varor. En utav anledningarna till denna tillåtelse var möjligheten att skydda inhemska producenter mot massimport av billiga utländska varor vilket skulle underminera producenternas konkurrenskraft (WTO ru, 2011 h).

I början av 2005 hade Ryssland signerat bilaterala protokoll angående marknadstillträde för varor med femton länder vilka motsvarar 80 procent av Rysslands totala import (2005). De medgivanden som Ryssland gjorde i dessa avtal grundade sig i nämnda tullförslag från 2001 men också utifrån de krav som ställdes av motparterna i förhandlingarna. Avtalet innebar också möjligheten för Ryssland att bevara sitt tullskydd av den inhemska marknaden vid sina dåvarande nivåer. Utifrån hur känsliga de olika varorna i avtalet var för import, varierade övergångsperioderna mellan 1-5 år och 6-7 år (WTO ru, 2011 h).

Även i frågor kring jordbruksvaror har landet förhandlat fram förmånliga avtal. Nivåerna på tullskydd för dessa varor skulle inte komma att minska, samtidigt skulle Ryssland ha möjligheten att höja tullsatsen för en del av dessa varor (WTO ru, 2011 g).

Jämfört med andra länder som anslutit sedan 1998, är Rysslands genomsnittliga bindande tullnivå (efter övergångsperiod) på åtta procent, något högre än genomsnittlig bindande tullnivå för tidigare ansökande länder. Speciellt jämfört med andra övergångsländer, har Ryssland avtalat om en något högre genomsnittlig bunden tullsats. Därmed kan man säga att Ryssland har kunnat förhandla frågan som gäller importtull av varor på ett fördelaktigt sätt för landet (Tarr, Volchkova, 2010).

Trots att landet i sitt tullscheman sänkt tullnivån för många varor, har de fortsatt höga inom vissa områden. Det huvudsakliga argumentet har varit att skydda outvecklade eller nystartade industrier från utländska konkurrenter. Det protektionistiska agerandet har skapat en del omstridda förhandlingar inom främst två sektorer, fordons- och flygplansindustrin.

Ryssland har tillämpat särskilt höga nivåer på import av bilar. Även för begagnade bilar, 3-7 år gamla, har regeringen haft för avsikt att höja tullnivåerna. Detta eftersom de konkurrerar med nyproducerade ryska bilar. Trots att USA, Japan och Syd-Korea krävt att tullnivån inom denna sektor borde sänkas, hävdar Ryssland att sektorn behöver tid att anpassa sig till utländska bilproducenter för att bli mer konkurrenskraftiga (Cooper, 2008).

Sedan Sovjets fall har ryska flygplanstillverkare, speciellt inom området för militära flyg, upplevt en nedgång i produktionen. Detta främst på grund av att regeringen minskade utgifter relaterade till försvaret, men också som följd av att tidigare kommunist- och sovjetstater

överlämnat produktionen till europeiska och amerikanska tillverkare. Utifrån dessa förutsättningar har regeringen valt att försöka skydda industrin genom att införa en ad valorem tull på 20 procent, detta för att skydda mot fortsatt nedgång. Argumentet har varit att låta den inhemska produktionen skyddas för att återhämta sig och bli mer konkurrenskraftig igen då sektorn endast har ansetts producera 0-15 procent av dess fulla kapacitet (Cooper, 2008).

Ryssland har gjort betydelsefulla medgivanden för utländska varors marknadstillträde till den inhemska marknaden samtidigt som man lyckats få igenom sina tullförslag till stor del utifrån sina önskemål. Från Rysslands sida har tyngdpunkten legat på att inom en övergångsperiod skydda inhemska industrier som vid tidpunkten för tecknade avtal ännu inte varit tillräckligt utvecklade för att konkurrera med utländska varor. Detta har gjorts främst genom att binda tullnivåer till det som varit rådande nivå vid förhandlingarnas tidpunkt för en stor del av varor i landets tullschemata. Under förhandlingarna har motstånd främst stöts på inom flygplans- och fordonsindustrin. Motsättningarna har främst uppstått på grund av WTO-medlemmar ansett att tullnivån för dessa sektorer varit för protektionistiska och hindrat marknadstillträde.

4.2 Förhandlingar i jordbruksfrågor

Förhandlingarna om jordbruksfrågor omfattar tillåtna nivåer för det statliga stödet till jordbrukssektorn inom "Gula boxen", storleken på exportsubventioner för jordbruks- och livsmedelvaror samt diskussioner kring tariffära frågor. Förhandlingarna har för det mesta en multilateral form (Sutyryn, 2008, s. 363).

Jordbruksfrågor har varit ett stort och omstritt ämne i Rysslands förhandlingar kring anslutning till WTO. Även om förhandlingarna kring jordbrukssubventioner varit svårtlösta, har landet gjort betydelsefulla åtaganden vad gäller marknadstillträde men även Sanitära- och Fytosanitära åtgärder (Tarr). För att belysa de långdragna förhandlingarna inom detta område ges först en kort presentation av den förändring som skett inom sektorn från början av 1990-talet i samband med bildandet av Ryska Federationen. Därefter ges en introduktion till hur subventioner behandlas inom WTO och hur förhandlingarna gått. Ett stycke kommer att lämnas för förhandlingar inom Sanitära och Fytosanitära åtgärder. Här presenteras kort vilken typ av åtaganden Ryssland har rätt att göra under WTO:s avtal, vilket sedan sätts i relation till den dispyt som uppstod med USA under år 2002.

Precis som flertalet andra sektorer i Ryssland, har även jordbrukssektorn blivit hårt drabbad av övergången från planekonomi till marknadsekonomi (Cooper, 2008). Olika anledningar finns till den nedgång som jordbruksproduktionen uppvisats sedan början av 1990-talet. En av dessa är Sovjetunionens jordbrukspolitik, en annan är att omstruktureringen av ryska jordbruksföretag har gått långsamt.

Under 1960-talet subventionerades produktionen och importen av djurfoder från staten samtidigt som priset på kött sattes väldigt lågt för att konsumenter skulle ha råd att köpa. Dock förändrades situationen när Sovjetunionen föll, subventionerna drogs in vilket medförde höga kostnader för bland annat köttproduktion. Situationen försämrades ytterligare då Ryska staten liberaliserade handel vilket innebar att inhemska producenter av fågel- och köttproduktion inte kunde konkurrera med utländska producenter (Cooper, 2008).

Det har skett en formell övergång till att jordbruken blivit kooperativa ägda, dock kontrolleras de i verkligheten fortfarande av byråkratin (Dyker, 2004). Trots reformer inom sektorn drivs jordbruksföretagen fortfarande på samma ineffektiva sätt som de gjorde under sovjettiden (Cooper, 2008).

4.2.1 WTO:s Jordbruksavtal och Förhandlingar Inom Området för Subventioner

För att ansluta till WTO måste Ryssland följa det jordbruksavtalet som var resultatet av Uruguay Rundan. Landets jordbrukspolitik måste främst överrensstämma med jordbruksavtalet inom tre områden: nivån för inhemskt stöd, importskyddande åtgärder

(inkluderat marknadstillträde) och exportsubventioner. Dessa måste sättas i relation till WTO:s regler för jordbruk (Wehrheim, 2003).

Inom WTO:s avtal finns en viss begränsning för användande av jordbrukssubventioner. Handelssnedvridande subventioner (subventioner som är beroende av export eller produktion) regleras som "Gula Boxen"-subventioner. Subventioner som anses vara icke-handelssnedvridande går under "Gröna Boxen". För tillåtna stöd under "Gula Boxen" gäller det att *de minimis* nivån för stöd till sektorn inte får överstiga tjugo procent av värdet på den totala produktionen, detta är situationen för utvecklingsländer. Subventionen klassas antingen som produktspecifik eller icke-produktspecifik (Tarr, Volchkova, 2010). Kravet tillåtna subventioner som klassas under "Gröna Boxen" är att dessa ska ha minimala handelssnedvridande effekter och inte relateras till pris eller produktion (Tarr). Syftet med denna uppdelning har varit att indirekt tvinga handelssnedvridande subventioner till att bli mer av "Gröna Boxen"-karaktär, detta eftersom snedvridande stöd har ansetts vara ett ineffektivt sätt att stödja jordbruksproducenter (Tarr, Volchkova, 2010).

Det första officiella mötet med arbetsgruppens medlemmar angående jordbruksfrågor hölls i början av 1998. Vid kommande bilaterala och multilaterala förhandlingar kom diskussioner främst att föras kring den nivån på stöd Ryssland riktade mot jordbrukssektorn. De nivåer som presenterades av landet ansågs av flera förhandlingsparter som för hög (Wehrheim, 2003). Det stora problemet för Ryssland angående "Gula Boxen"-subventioner har varit att landet under perioder haft relativt låga nivåer på subventioner av denna typ. Dock vill man inte utesluta utnyttjande av dessa subventioner i framtiden varpå Ryssland föreslagit högre nivåer av stöd till sektor (Tarr). Samtidigt har oenigheter uppstått kring vilken period som skulle utgöra basperiod för de högsta nivåer av stöd till den ryska jordbrukssektorn. I Rysslands fall skulle 1991-1993 utgöra basperioden enligt WTO:s avtal. Ryssland menade dock att denna basperiod inte skulle gynna landet. Detta eftersom nivån på stöd till jordbrukssektorn var nämnvärt låg under dessa år som en följd av ekonomiska reformer i landet och nedskärning av stöd till sektorn i fråga. Istället ville Ryssland fastställa basperioden till 1989-1991 för inhemskt stöd och 1988-1990 för exportsubventioner. Perioderna kunde inte godtas av arbetsgruppens medlemmar då nivåerna för stöd grundade sig i Sovjetunionens höga subventioner till sektorn under dessa år (Wehrheim, 2003).

Även nästa förslag som presenterades i maj år 2000 förkastades. Förslaget utgick från det genomsnittliga stöd som gavs under perioden 1989-1995, dock ansågs nivåerna fortfarande som för höga. Tillslut föreslog Ryssland en kompromiss med 1991-1993 som bas för inhemskt stöd och 1990-1992 för exportsubventioner (Wehrheim, 2003). Dock kom inte

heller detta att godkännas av motpartsförhandlingarna som till stor del bestod av Cairnsgruppens länder,¹⁷ de föreslog istället 1997-1999 som utgångsperiod. Ryssland har hävdad att detta förslag inte kunde accepteras eftersom det inte kom att vara fördelaktigt för Ryssland då det statliga stödet under denna period var väldigt lågt. Dessutom motsvarade stödet till sektorn *de minimis* nivåer för föreslagen period vilket inte går att minska (WTO.ru, 2011i).

År 2008 uppgick Rysslands totala stöd riktat mot jordbrukssektor till omkring 6.5 miljarder dollar (163 miljarder rubel) inkluderat sådant stöd som skulle kategoriseras ”Gröna Boxen”-stöd (obegränsat stöd). Samma år uppgick den totala jordbruksproduktionen i landet till 1776 miljarder rubel, stöd motsvarade cirka nio procent av total produktion. Rysslands förslag på stöd som går under ”Gula Boxen” motsvarar 12-13 procent av det totala värdet för jordbruksproduktion, vilket innebär ett stöd på nio miljarder dollar. I förhandlingarna har Ryssland mött på motstånd vad gäller nivån för ”Gula Boxen”-subventioner. Motståndet har grundat sig i att förslaget på stöd är större än tillåtet, vilket bland annat skulle skapa svårigheter i framtida förhandlingar med länder om anslutning till WTO om medgivande skulle ges från arbetsgruppen (Tarr, Volchkova, 2010).

4.2.2 Sanitära- och Fytosanitära Förhandlingar

Som medlem i WTO har man rätten att utföra kontroller på produkter i syfte att skydda konsumenters hälsa och säkerhet vilket regleras i avtalet för Sanitära och Fytosanitära åtgärder (SPM). De huvudsakliga kraven på sådana kontroller är att de är vetenskapligt grundade och att de inte diskriminerar import. Ryssland har i denna fråga fått kritik från arbetsgruppens medlemmar som menar att landets certifierings procedurer inte överrensstämmer med vad avtalet säger, de har hävdad att dessa inte är vetenskapligt bevisade och diskriminerar import. I motsats har Ryssland hävdad att så är inte fallet, kontrollerna uppfyller de krav som avtalet säger (Cooper, 2008).

I början av 2002 införde Ryssland ett förbud för kycklingimport från USA. Ryssland var vid tillfället den största exportmarknaden för amerikansk kyckling och förbudet grundade sig i en eventuell förekomst av aviär influensa i den amerikanska produktionen. Trots utdragna förhandlingar i denna fråga har Ryssland gjort betydelsefulla medgivanden gällande kycklingprodukter, men också fläsk- och biffprodukter (Cooper, 2008). Länderna har kommit överrens om att USA:s Departement för Jordbruks-Livsmedels Säkerhet och

---

¹⁷ Cairnsgruppen består av Australien, Bolivia, Brasilien, Kanada, Chile, Costa Rica, Guatemala, Indonesien, Malaysia, Nya Zeeland, Pakistan, Paraguay, Peru, Filipinerna, Sydafrika, Thailand och Uruguay och verkar för friare handel med jordbruksvaror (www.cairnsgroup.org).

Inspektionstjänster¹⁸ ska genomföra inspektioner och certifiering av nya anläggningar eller anläggningar som behöver åtgärda möjliga brister i produktionen, detta istället för gemensamma inspektioner. Dock kom man överrens om att göra gemensamma inspektioner på de anläggningar som hanterar eller producerar biffprodukter. Vidare kom länderna överrens om betydande åtgärder vad gäller trikiner i fläsk- och moderna bioteknikprodukter (Tarr, Volchkova, 2010).

4.2.3 Sammanfattning

Det inhemska trycket på regeringen i Ryssland är stort för att skydda jordbrukssektorn och göra den mer konkurrenskraftig igen, vilket är motsägelsefullt utifrån den mesta av handelsteori. Ryssland vill förhandla fram högre nivåer och längre övergångsperioder för stödet till sektor. Samtidigt hävdar WTO-medlemmar att de nivåer som förespråkas ger ryska producenter en fördel jämfört med utländska producenter. Ryssland har i motsatt riktning menat att utan stödet har deras jordbruksproducenter ingen möjlighet att konkurrera med producenter från EU och USA som erhåller väldiga subventioner från sina regeringar (Cooper, 2008).

Därmed har förhandlingarna, i början av 2000-talet, ofta stannat upp vid beslutet av den basperioden som ska utgöra grunden för handelssnedvridande subventioner. I december 2010 klargjorde Rysslands chefsförhandlare för anslutning till WTO, Maxim Medvedkov, i en intervju för den ryska tidningen "Rossijskaya gazeta" att en viktig återstående fråga för landets anslutning till WTO var jordbruksförhandlingarna. Medvedkov menade att i slutet av året hade en grundläggande förståelse nåtts med inblandade parter, dock återstod tekniska problem vilka han hoppades skulle lösa sig under början av 2011 (MEU, 2010). Professor Sutyurin framhäver även vikten av jordbruksfrågor för Ryssland. Han anser att Ryssland som geografiskt stort land kräver omfattande subventioner till jordbruket, dels på grund av klimatsvårigheter men också eftersom väldigt många är sysselsatta inom sektorn. Sutyurin klargör också att trots att frågan är omfattande för inblandade länder, finns det förutsättningar för en lösning som gynnar alla parter, även om förhandlingar inte är avslutade.¹⁹

---

¹⁸ Översatt från engelska: "U.S Department of Agriculture-Food Safety and Inspection Service"

¹⁹ Se kapitel 6 "Intervju med Professor Sutyurin"

4.3 Tillträde till tjänstemarknaden

I förhandlingarna om tillträde till tjänstemarknaden ingår frågor som gäller ett tillträde till den. Syftet med dessa förhandlingar är att kunna anpassa villkor under vilka man ska kunna tillåta utländska tjänster samt deras leverantörer att komma in i den ryska marknaden (Sutyryn, 2008, s. 364).

Under förhandlingarna överensstämmer man de nedanstående moment såsom alla begränsningar som en ny medlem kan använda för att kunna styra ett tillträde till en marknad för speciella tjänster. Man tar upp de horisontella begränsningarna vilka man använder i alla tjänstesektorer och begränsningarna som tillämpas i speciella sektorer. Dessutom harmoniserar man en lista över preferensåtgärder. De sista kan appliceras mot enskilda medlemmar i Världshandelsorganisationen.

De åtaganden som angår tjänstemarknaden ingår i Appendix inom Anslutningsprotokollet,²⁰ vilken är en del av det totala paket av dokument som formas under förhandlingsprocessen (WTO.ru, 2011j). Med dessa åtaganden ger Ryssland en garanti till WTO:s medlemmar att tillträde till tjänstemarknaden inte kommer att försvåras efter landets anslutning till organisationen (WTO.ru, 2011g).

Förhandlingarna i det området tog sin fulla fart under år 2000. Anledningen till så sen start var att förhandlingsparterna hade motsatta uppfattningar och inte kunde hitta en kompromiss för att kunna starta förhandlingarna. Under förhandlingsprocessen försökte medlemmar i WTO föra diskussioner på samma sätt som med länder som ingick i Oberoende Staters Samväld (OSS). Den ryska förhandlingsparten påpekade att under dessa förhandlingar togs det inte hänsyn till att landet faktiskt hade en marknad att skydda i jämförelse med OSS-medlemmar (Sutyryn, 2008, s. 364-365).

Under hela förhandlingsprocessen som angår tillträdet till tjänstemarknaden fram till och med augusti 2006 visade ungefär 30 medlemmar i arbetsgruppen sitt intresse att diskutera ämnesområdet med Ryssland. Fram till dess Ryssland skrev under Protokollen om avslutning av förhandlingarna om marknadsinträde med alla länder som ingick i arbetsgruppen förutom USA. Ryssland garanterade en viss nivå för ett marknadstillträde ungefär för 100 tjänstesektorer av 155 som klassificeras av WTO. För varje sektor som man har åtaganden i skrivs villkor för hur man ska kunna leverera tjänster på fyra sätt, nämligen gränsöverskridande handel, konsumtion utomlands, lokal etablering och tillfällig personrörlighet (WTO.ru, 2011i).

---

²⁰ Översättning från engelska : An appendix to the Protocol of Accession

Bilaterala förhandlingar med medlemmar i arbetsgruppen hölls i april månad år 2007. Resultatet av dessa blev protokoll om marknadstillträde till tjänstemarknaden med alla 27 länder inklusive USA (Sutyryn, 2008, s. 365). I samma år Saudiarabien visade sitt intresse att delta i förhandlingar angående Rysslands medlemskap i Världshandelsorganisationen och framförallt att diskutera frågor som gällde tjänstemarknaden (WTO.ru, 2011k).

Resultat av dessa förhandlingar blev åtagande som Ryssland vidtog på 115 sektorer. I vissa fall var arbetsvillkoren för utländska tjänsteleverantörer hårdare än de som stod i Rysslands lagstiftning. Man bestämde sig för att anamma en sådan inställning för att kunna skydda sina nationella tjänsteleverantörer i framtiden om det skulle behövas.

Det som gäller den finansiella sektorn och tjänster inom denna har man infört ganska protektionistiska åtgärder. Ministern för den ekonomiska utvecklingen och handeln av Ryska Federationen, German Gref, bekräftade under sin intervju i april år 2007 förbudet för utländska banker att öppna dotterbolag i Ryssland kommer att bibehållas efter anslutningen till Världshandelsorganisationen. Dotterbolagen skulle kunna starta sin verksamhet i landet efter 9 år, efter det att Ryssland har fått medlemskap i WTO (Sutyryn, 2008, s. 365). Den maximala andelen av utländska kapitalet i dessa två sektorer uppgår till 50 % (Tarr, Volchkova, 2010). För banktjänster har man en rad andra begränsningar som till exempel att ett procentuellt antal av all personal i banken ska bestå av ryska medborgare, nämligen inte mindre än 75 %. De utländska dotterbolagen av försäkringsföretag kommer att kunna bedriva sin verksamhet i fall de uppfyller ett antal krav som till exempel berör licenser och finansstabilitet.

Tjänster inom telekommunikationer regleras enligt nuvarande lagstiftningen. I vissa fall kommer de åtagande som Ryssland vidtog belysa de extra möjligheterna avseende hjälp med vilka man kan skydda nationella operatörer (Sutyryn, 2008, s. 365-366). Ryssland har i bilaterala förhandlingar med EU kommit överens om att upphöra med Rostelecoms monopol som avser fasta långavstånds telefontjänster (Tarr, Volchkova, 2010). Åtaganden inom satellitförbindelser ger ett fritt tillträde till tjänster som genomförs av utländska satellitsystem och på så sätt kommer att främja utveckling för ryska bolag gällande telekommunikationer. Man behåller kontroll över utförande av satellittjänster till slutkonsumenten.

Audiovisuella tjänster styrs helt och hållet av Rysslands lagstiftning. I områden som till exempel produktion av filmer, video, radioindustri görs inga åtaganden och staten kommer att fortsätta stödja nationella producenter i framtiden. Samma gäller handels- och distributörstjänster. Åtaganden inom denna sektor styrs av den ryska lagstiftningen. Dessa förpliktelser avser även potentiella ändringar och i vissa fall även ett förbud för utländsk

närvaro för att kunna delta i den typen av handeln. Lokala myndigheter har rättigheter till reglering av handels- och distributörstjänster.

Transporttjänster inkluderar färje-, bil- och flygtransport. Dessa inkluderar även till exempel avlastning/lastning, förvaring och andra tjänster som förekommer med transporter. Åtaganden inom området återspeglar det internationella systemet för handel av transporttjänster. Inom flygtransporttjänster finns ett antal begränsningar. Åtaganden gäller tjänster inom betjäning, reovering av flygplan, försäljning av biljetter samt datorsystem för reservation (Sutyryn, 2008, s.366-367).

Vidare har Ryssland gjort betydelsefulla åtaganden vad gäller marknadstillträde och försäkran om nationell behandling (national treatment) för bland annat utländska advokater, revisorer, arkitekter och sjukvårdspersonal. Utöver dessa har även Ryssland gett tillstånd för utländska företag inom grossist-, detalj och franchisehandeln att vara verksamma på den ryska marknaden (Tarr, Volchkova, 2010).

För att binda ihop det vi diskuterat har det inom denna typ av förhandlingar tagits upp en rad frågor gällande tillträdet till tjänstemarknaden med syftet att kunna komma överens om villkor för utländska tjänster och deras leverantörer att komma in på den ryska marknaden.

Förhandlingsprocessen inom det ärendet börjades senare jämförelsevis med andra områden. Förhandlingarna tog full fart under år 2000. En av de svåraste diskussionerna inom förhandlingsprocessen angick den finansiella sektorn, bankers och försäkringsföretags verksamhet. Fram till 2007 man kom överens i stort sett på alla frågor inom tillträdet till tjänstemarknaden. Detta bekräftar Professor Sutyryn som konstaterade att resultatet av förhandlingarna återspeglas i överenskommelser som man vidtog år 2007.

4.4 Förhandlingar i systemfrågor.

Förhandlingsprocessen i system frågor sker för det mesta i en multilateral form. Förhandlingarna förs i arbetsgruppen och resultatet av dessa diskussioner kommer i ett dokument, det vill säga arbetsgruppens fördrag som innehåller en beskrivning av landets handelsregim samt lagstiftningen. Dessutom omfattar fördraget de åtaganden som landet kommer att vidta efter sitt inträde i organisationen (WTO ru, 2011 l).

Syftet med dessa förhandlingar är att kunna definiera åtgärder som Ryssland i sin tur måste vidta för att anpassa landets lagstiftning till WTO:s regelverk.

Vid förhandlingar i denna typ av frågor ställs tre sorters krav på det land som ansöker om medlemskap i WTO. Det första är det ”standardkrav” eller så kallade ”obligatoriska krav”.

I denna typ av krav gäller prioritet av internationell rätt framför nationell (Sutyryn, 2008, s. 367). Här diskuteras skillnader i Rysslands lagstiftning som inte överensstämmer med WTO:s normer. Krav av denna typ är vanliga i WTO och ställs till alla länder som söker medlemskap i organisationen. Enligt Artikel XVI WTO (Diverse bestämmelser)²¹ måste ett kandidatland se till att lagar, regler och administrativa procedurer överensstämmer med WTO:s avtal och regelverk (WTO ru, 2011 l).

I den andra typen av krav ingår ”diskuterande åtaganden”, det vill säga speciella åtgärder som Ryssland kan vidta och som är tillåtna av Världshandelsorganisationen i vissa fall. Detta skulle till exempel kunna vara en partiell kontroll av priser (Sutyryn, 2008, s.367).

Den tredje kategorin (”WTO+”) inkluderar frågor som egentligen inte ingår i WTO:s åtaganden, exempelvis standardisering av priser för energi resurser(WTO ru, 2011 l). Sådana typer av krav är resultatet av själva förhandlingarna. På så sätt finns det utrymme i förhandlingarna att ställa krav som i själva verket inte relateras till WTO:s normer och överenskommelser(Sutyryn, 2008, s. 367).

År 2000 bildade man ett Expertråd för internationell handelslagstiftning och utländska investeringar. Rådet skulle utreda vad myndigheter, affärsmän och lagexperter tyckte om den rättsliga regleringen som krävdes för utländska investeringar och utländsk handel. Detta i syfte att möta de krav WTO ställer angående samordning av lagstiftande åtgärder för anslutning till organisationen.

Den 8:e augusti år 2001 fastställde Rysslands regering en plan för att anpassa Rysslands lagstiftning till att överensstämma med lagar och förordningar inom WTO (№ 1054-r).

---

²¹ Översättning från engelska “Miscellaneous Provisions”

Planen skulle underlätta för arbetet med att ta fram propositioner, som i sin tur skulle eliminera diskrepans mellan Rysslands lagstiftning och WTO:s bestämmelser.

Planen var till stor del genomförd i december 2008 då exempelvis följande lagar trädde i kraft: Lagen för Valuta reglering och Valuta Kontroll²² (December 10, 2003, No 173-FZ), Lagen för teknisk reglering²³ (December 27, 2002, No 184-FZ) och en uppsättning av lagar för immaterialrättsskydd samt andra lagar.

Dessutom har en ny variant av tullagstiftning börjat gälla från och med 28 maj 2003 (№ 61-FZ) (WTO.ru, 2011i). Den nya tullagstiftningen grundades på Kyotokonventionen med syftet att underlätta tullprocedurer. Tullavgifter i Ryssland motsvarar ungefär den summa, som det kostar att genomföra tjänsten, vilket stämmer överens med GATT-1994. Man räknar med två typer av tullavgifter som regleras i den nya lagstiftningen, den första är för tullregister av varor och den andra är för varuunderhåll (Sutyryn, 2008, s. 368-369).

Under bilaterala förhandlingar med EU togs en rad frågor upp vad gällde Rysslands energimarknad. Samtal fördes exempelvis om en övergång till marknadsprinciper i vad som handlade om gas- och elektricitetsprisbildning; om möjligheten för utländska företag att kunna bygga pipelines och kunna styra pipelinetransport. I maj 2004 lyckades Rysslands förhandlingsdelegation utesluta de flesta krav kring energifrågor som EU ställde på landet (Sutyryn, 2008, s. 368).

Maxim Medvedkov, Rysslands chefsförhandlare för WTO, meddelade under augusti 2005 att landets lagstiftning överensstämmer med WTO:s riktlinjer till 95 procent. Samtidigt hävdar han att landet i verkligheten ändå har verkat under WTO-lagstiftning (WTO.ru, 2011m).

I mars 2006 hölls det 30:e mötet för arbetsgruppen där gick bland annat bilaterala förhandlingar om system frågor. Det följande året hade man förhandlingar inom detta område med Saudiarabien och året därpå diskuterade man de sista olösta frågorna med USA och Kanada. År 2009 togs upp ämnet med Europeiska Kommissionen under förhandlingar i Bryssel (WTO.ru, 2011n).

Enligt Professor Sutyryn har man kommit överens på alla punkter i förhandlingar inom system frågor. Det som kvarstår och anses problematiskt, är fråga om tillämpningen av dessa överenskommelser.²⁴

---

²² Översatt från engelska: "On Currency Regulation and Currency Control"

²³ Översatt från engelska: "On Technical Regulation"

²⁴ Se kapitel 6 "Intervju med Professor Sutyryn"

Förhandlingar i systemfrågor har haft som målsättning att precisera åtgärder inom den ryska lagstiftningen för att harmonisera med WTO:s avtal och dess tillämpning för att härigenom kunna följa sina åtaganden som medlem i Världshandelsorganisationen. Ryssland har genomfört ett stort arbete inom dessa förhandlingar. Ett antal lagar har genom detta trätt i kraft, dessutom har en ny variant av tullagstiftning börjat gälla. Även svåra frågor som angick exempelvis energimarknaden man kunde lösa. Dock, som Professor Sutyrin påpekade, ligger snarare problemet i den faktiska tillämpningen av lagarna än att finna överenskommelser mellan rysk lagstiftning och WTO:s regelverk.

5. Externa faktorer som har påverkat förhandlingarna.

Förutom de fyra officiella områden inom vilka förhandlingar främst förts för Rysslands anslutning till WTO, finns det även andra områden som bidragit till en långdragen anslutningsprocess.

Författarna har efter undersökningar i flertalet artiklar och rapporter kring uppsatsens ämne dragit slutsatser med att följande frågor varit faktorer som bidragit till Rysslands långa process för att nå medlemskap i WTO. Jackson-Vanik tillägget i USA:s ”Act of Trade 1974”, WTO:s ansökningsprocess, inhemsk lobbying och konflikten med Georgien har alla på ett eller annat sätt utgjort, eller fortfarande utgör, ett hinder för WTO-medlemskap. I de följande fyra sektorer författarna kommer att presentera dessa potentiella hinder för att bidra till klarhet i varför Ryssland ansökningsprocess varit utdragen.

5.1 Jackson-Vanik tillägget

I detta stycke kommer Rysslands speciella, och begränsade, handelsmöjligheter med USA presenterats. Jackson - Vanik tillägget och dess innebörd kommer i sin korthet redovisas och sättas i relation till Ryssland. Därefter redogörs vad detta tillägg innebär för Rysslands anslutning till WTO och vilket hinder det inneburit.

Rysslands nuvarande normala handelsrelation (NTR) med USA regleras av Jackson-Vanik tillägget i den amerikanska författningens ”Trade Act of 1974”. Tillägget skapades efter det att Sovjetunionen i början av 1970-talet infört stränga restriktioner för emigration. Dock kom det att tillämpas även mot andra länder med ”icke-marknadsekonomier”. Det centrala i tillägget är att kriterier för fri emigration uppfylls vilket är en förutsättning för att landet i fråga ska ta del av förmåner i deras ekonomiska relation med USA. Förmånerna inkluderar bland annat icke-diskriminerande behandling, tillgång till den amerikanska statens finansiella resurser och möjligheten att sluta handelsavtal med USA (Pregelj, 2005).

I samband med genomförandet av ”Trade Act of 1974” motsatte sig Sovjet bestämmelsen och hävdade att det var ett intrång i landets inhemska politik (Pregelj, 2005). För att ge ryska exportvaror marknadstillträde måste den amerikanska presidenten årligen bevilja Ryssland ett undantagstillstånd. Detta för att försäkra sig om att Ryssland ger deras invånare rätten att emigrera (Åslund, 2010). Sovjetunionen fick undantagstillstånd först den 29 december 1990, efter Sovjets fall fick Ryssland som nybildat land undantagstillstånd först den 16 april 1992 (Pregelj, 2005). Jackson-Vanik tillägget har tidigare använts för att sätta press på Ryssland i olika syften, men har egentligen inte varit ett problem sedan mitten av 1980-talet (Åslund, 2010).

I en rapport från "Congressional Research Service" betonar man att sedan tillägget blivit lagstiftat 1974 har dess relevans, framförallt sedan Sovjetunionens fall, minskat. Olika faktorer tillskrivs tilläggets minskade betydelse. Det Kalla Krigets slut var en anledning men också att de länder som varit subjekt för tillägget, har förbättrat sin emigrationspolitik (Pregelj, 2005).

När ett land ansluter till WTO krävs det att organisationens medlemmar tillämpar ovillkorlig MFN-status för handel mellan länderna. Därför är det viktigt för USA att bevilja Ryssland permanent NTR och således ta bort landet från Jackson-Vanik tillägget. Skulle USA välja att inte vidta denna åtgärd går man miste om de medgivanden Ryssland gjort för att ansluta till WTO, förutom tullsänkningar (Cooper, 2008).

Ryska ledare menar att tillägget är en kvarleva från Kalla Kriget och att den inte tar hänsyn till det Ryssland som nu genomsyras av demokrati och marknadsekonomi. Dessutom har Ryssland sedan sovjets fall fört en politik som tillåter fri emigration vilket gör tillägget olämpligt. Därför har pressen från landets sida varit stor för att ge landet permanent och ovillkorlig NTR-status och således uppgraderas från Jackson-Vanik tillägget (Cooper, 2008). I motsats till Rysslands krav har USA:s kongress hävdats att bilaterala avtal inte är tillräckliga för att tilldela landet permanent NTR-status. Så har dock varit fallet för andra WTO-ansökande länder såsom Kina, Georgien, Kirgizistan, Ukraina och Vietnam vilket skapat upprörda känslor från den ryska sidan (Åslund, 2010).

Även om permanent och ovillkorlig NTR-status skulle ges till Ryssland, innebär det väldigt liten påverkan i ländernas handel med varandra har det hävdats. Detta eftersom rysk export haft NTR-status genom årliga undatag sedan 1992. Istället skulle effekterna av uppgradering från tillägget vara politiska, att behandla Ryssland som ett normalt land vid handel innebär att distansera ländernas relation under Kalla Kriget (Cooper, 2008). En uppgradering av Rysslands handelsstatus kan även innebära en mer säker miljö för utländska investerare att etablera sig på den ryska marknaden. Dock skulle relationen mellan Ryssland och USA främst utvecklas först när Ryssland har genomfört ekonomiska reformer för att förbättra möjligheter för handel och investeringar (Cooper, 2008).

Jackson-Vanik tillägget är oförenligt med vad WTO säger om MFN-behandling till alla medlemmar i organisationen. Därmed lämnas USA till två alternativ, antingen ta bort tillägget eller åberopa "non-application" - principen på Ryssland. Skulle USA välja det senare alternativet har landet inga WTO-skyldigheter gentemot Ryssland. Samtidigt är principen ömsesidig och amerikanska exportörer och investerare kan inte försäkras WTO-behandling av Ryssland (Tarr, Volchkova, 2010). Tarr och Volchkova (2010) menar att först när Ryssland

ansluter till WTO kommer krav att ställas på USA, främst från deras egna exportörer och investerare, att ta bort landet från Jackson-Vanik tillägget. Ett åtagande som författarna hävdar att USA förmodligen kommer att göra (Tarr, Volchkova, 2010).

Jackson-Vanik tillägget har inneburit att Rysslands normala handelrelation (NTR) med USA varit begränsad. Landet har ännu inte blivit uppgraderat från tillägget vilket kan ha bidragit till en utdragen anslutningsprocess. Konsultationer har hållits i början av maj detta år i den amerikanska kongressen angående möjligheten att ta bort Ryssland från tillägget, dock utan presenterat resultat (WTO.ru, 2011o). Vidare är tillägget i motsättning med WTO:s principer om ”mest gynnad nation” - behandling. Ju närmre Ryssland kommer WTO, desto mer press kommer att ställas på USA att uppgradera landet från det restriktiva tillägget. Detta tryck har främst kommit från amerikanska exportörer som skulle gå miste om Rysslands WTO-medgivanden och därmed fördelar vad gäller tillträde på den ryska marknaden. USA har tidigare främst använt tillägget för att sätta press på Ryssland i olika typer av förhandlingar. Professor Sutyrin konstaterar att tilläget i sig inte utgör något konkret problem, han menar istället att det bevisar hur tvivelaktiga och inkonsekventa tillvägagångssätt formar restriktiv handelspolitik.²⁵

---

²⁵ Se kapitel 6 ”Intervju med Professor Sutyrin”

5.2 WTO:s ansökningsprocess

I kapitel två presenterades den process varje ansökande land till WTO behöver gå igenom för att nå medlemskap. Från Rysslands sida har det vid tillfällena påpekats att processen är lång och komplex vilket är en följd av alla förhandlingar och åtaganden som landet tvingats göra. I juni 2007 menade President Putin bland annat att WTO var en odemokratisk och besvärlig organisation som inte tog hänsyn till Rysslands växande ekonomiska styrka (Cooper, 2008). I nedanstående avsnitt presenteras argument varför ansökningsprocessen kan vara långdragen och hur den har bidragit till 18 år av förhandlingar i Rysslands fall.

Trots att tidigare sovjetländer anslutit till organisationen (Georgien, Kirgizistan, Moldavien och Armenien), under en process som var mindre brokig än Rysslands, är en jämförelse inte helt korrekt. Ryssland handelsflöden är av mer betydelse för stora handelspartners såsom USA och EU, än vad de är för nämnda länder. Därför påtvingas också mer utdragna förhandlingar angående marknadstillträde (Dyker, 2004).

Kent Jones (2007) menar att en av anledningarna till utdragna ansökningsprocesser är konceptet ”priset för antagning”. Organisationen bygger på över 50 år av handelsliberalisering och avtalen sträcker sig sedan bildandet av WTO till fler områden än bara varuhandel. Vidare måste beslut fattas genom konsensus och principen om ”single undertaking”, det vill säga ingenting är överenskommet förrän allting är överenskommet (Jones, 2007, s. 34-35).

Hoekman och Kostecki (2009) poängterar även att den bilaterala förhandlingsdelen utgör en bidragande förklaring till varför ett lands anslutningsprocess kan vara långdragen. Det förs således inte bara multilaterala förhandlingar om anslutning, även bilaterala förhandlingsmöjligheter finns för WTO medlemmar för att ställa krav på ett ansökande land. De två författarna klargör att som ansökande land har man väldigt liten förhandlingskraft och få möjligheter till att få fördelar utöver de som redan är inkluderade i WTO. Samtidigt tenderar WTO-medlemmar att ställa krav på ansökande land som sträckt sig utöver WTO:s avtal, där med är den bilaterala delen av ansökningsprocessen en bidragande orsak till varför det kan ta så lång tid för ett land att ansluta till organisationen (Hoekman & Kostecki, 2009, s. 76-77).

Att ansluta till WTO kan därför vara en långdragen och kostsam process menar Jones, speciellt för länder som inte har välutvecklade regelverk för handelsaktiviteter. Vidare konstaterar Jones att övergångsekonomier, liksom Ryssland, har haft svårt att identifiera var i sin lagstiftning som åtaganden bör göras för att överensstämja med internationella handelsavtal. Svårigheter som blir enkelt att tillskriva längden på förhandlingar. Trots att Ryssland gjort

framsteg under början av 2000-talet i systematiska frågor, kan dessa svårigheter bidra till långa förhandlingar och utdragen anslutningsprocess (Jones, 2007, s. 35).

Presentationen av landets handelsregim som lämnades in 1994 och påföljande kommentarer kring denna var tidskrävande. Runt 3500 frågor fick ryska förhandlare svara i detta första steg som pågick mellan 1995-1997 (Åslund, 2010). För stora länder som Ryssland menar Broadman (2004) att en genomgång av alla områden där verksamhet och regleringar ska anpassas till WTO:s avtal är en tuff utmaning. För att möjliggöra anpassningar till WTO:s handelssystem har den institutionella kunskapen varit central, detta gäller inte bara för beslutsfattare på nationell nivå utan även regional nivå. Broadman fortsätter med att för ett land som inte har arbetat under ett marknadssystem tidigare, tar en sådan anpassning lång tid.

Åslund (2010) sammanfattar Rysslands ansökningsprocess till WTO och konstaterar att för stora länder som ansöker om medlemskap till WTO är fler medlemsländer intresserade över vad effekterna av deras handel blir. Därför föreligger det också ett intresse att ingå i förhandlingar angående marknadstillträde med landet i fråga. I tidigare anslutningsfall har det varierat mellan 10-20 länder som velat förhandla bilateral. Ryssland, däremot, har förhandlat med 67 länder vilket givetvis bidragit till en lång ansökningsprocess.

Alla länder som ansöker om medlemskap i WTO tvingas genomgå de obligatoriska moment som processen innebär. Ryssland är inget undantag, skillnaden mellan landet och tidigare anslutande länder är det stora intresset för just Rysslands anslutning. Det har påståtts att orimliga krav ställts på Ryssland, dels jämfört med tidigare länder som anslutit men också i förhållande till vad nuvarande medlemmar åtagit sig. Dock kan man summera att som den stora och växande ekonomi Ryssland är, ligger det ett intresse för andra medlemmar att förhandla varje avtal och förväntat åtagande i detalj. Därmed kan även den bilaterala förhandlingsdelen som WTO möjliggör, tänkas bidra till en förlängd anslutningsprocess

5.3 Lobbying emot WTO-an slutning från den ryska sidan

Rysslands anslutning till Världshandelsorganisationen är ett stort och viktigt steg för landet som väcker intresse för olika grupper i det ryska samhället.

I följande avsnitt beskrivs hur olika typer av lobbygrupper försökt motverka, alternativt påverka, Rysslands anslutning till WTO. När författarna bearbetat artiklar och rapporter i uppsatsens huvudämne har det framgått att Ryssland inte endast tvingats till förhandlingar med intresserade medlemmar inom WTO, även olika ekonomiska grupper inom landet har velat säga sitt i ämnet.

Ryska Federationen lämnade in en ansökan om medlemskap till WTO år 1993 (GATT, 1993a). Under de tio första åren var frågan om WTO:s medlemskap periodiskt återkommande. De sista åren under Jeltsins regim upplevdes en nedgång i intresset för att lösa frågan om landets anslutning till WTO. Dock fick ämnet åter uppmärksamhet vid 2000-talets start i samband med Vladimir Putins presidentskap (Dyker, 2004). Medlemskap i WTO fick topprioritet av den ny tillsatta Putin med 2003 som mål för inträde. I samband med landets pånyttfödda ambitioner vaknade även ryska affärskretsar till liv.

Rysslands medlemskap i WTO blev ett av de viktigaste målen då landet genomförde förändringar i sin handelspolitik. Från och med år 2000 kom olika personer arbeta med Rysslands anslutning till Världshandelsorganisationen. Huvudpersonerna kom att bli V. Putin, Rysslands president, G. Gref, ministern för ekonomisk utveckling och handel (Lenta.ru, 2011h), A. Kudrin, finansminister och M. Kasyanov, dåvarande premiärminister.

Förutom de inflytelserika regeringspersonerna, kom ytterligare en grupp att förespråka Rysslands WTO-medlemskap. Denna bestod till stor del av affärsmän inom den ryska stålexportindustrin. Även en tredje- och fjärde grupp arbetade för landets anslutning. Till dessa sistnämnda tillhörde liberala ryska parlamentariker och akademiker som bidrog med analys av effekter medlemskap.

Samtidigt som ovannämnda grupper förespråkade Rysslands anslutning till WTO, uppstod motsatta åsikter inom olika delar av den ryska ekonomin. Anders Åslund (2010) sammanfattar detta motstånd i fyra olika områden för lobbying där det var som kraftigast.

Den första opponerade sig var Oleg Deripaska²⁶, en av Rysslands oligark och ägare till stora bolag inom bil- och flygindustri (Åslund, 2010, s.52-54). I juni månad år 2001 hade

---

²⁶ År 2008 påstod tidningen "Finance" att Oleg Deripaska var den rikaste personen i landet. Hans förmögenhet uppgick till 40 miljarder dollar. Deripaska är VD för ryska finans och industri gruppen "Bazovij element" ("Fundamental Element") som består av stora företag inom olika sektorer såsom Energi Holding En+ i vilken ingår Rusal (ett av största aluminium företag i världen), Maskin Holding "Russkie

Deripraska ett möte med Putin där han fick en möjlighet att kunna förklara för presidenten nödvändigheten i att skydda den nationella bilindustrin. Mötet resulterade i att Putin gav ett uppdrag till ministern av industri och utveckling att öka tullar för importerade bilar (Dyker, 2004).

Det andra området för kritik uppstod från representanter för den Ryska Industri och Handelskammaren. Deras argument var att Ryssland inte behövde medlemskap eftersom landet besatt egna förmågor att integreras i världsmarknaden med hjälp av sin råvaruexport. Gruppen uttryckte även oro för utländska konkurrenter som skulle ta över den ryska marknaden efter anslutningen.

Ett tredje motståndsområde menar Åslund (2010) utvecklades från jordbrukssektor. Främst två åsikter presenterades som argument mot medlemskap i organisationen. Den första gällde det statliga stödet till jordbrukssektorn som skulle tvingas minska vid eventuellt medlemskap i Världshandelsorganisationen. Den andra grundade sig de sanitära kraven som WTO ställer till Ryssland angående importerat kött. Ryska sanitära och veterinära myndigheter förbjöd import av köttet som kom ifrån EU, Polen, Ukraina, USA. Detsamma gällde fisk från Norge och Lettland, mejeri produkter från Litauen och Ukraina samt georgiskt och moldaviskt vin. Detta främst för att skydda de inhemska producenterna.

Sista lobbyinggruppen kom att uppstå inom tjänstemarknaden. Motståndet var framträdande inom följande områden: immateriella rättigheter, telekommunikationer, detaljhandel, samt försäkrings- och bankverksamhet. Inom dessa sektorer användes samma argument för lobbying som inom flyg- och bilindustrier, det vill säga nödvändighet av att skydda dessa utvecklingsindustrier och sektorer genom att vidta protektionistiska åtgärder (Åslund, 2010). David A. Dyker (2004) menade att påtryckningar för protektionism inom försäkringssektor kom snarare från lobbygrupper än från regeringen. Dyker (2004) betonar vidare att Rysslands regering antog att utländska banker skulle få en gynnad position på den ryska marknaden vid ett absolut fritt tillträde och på så sätt orsaka kapitalflykt från landet (Dyker, 2004).

S. Sutyurin och I. Sutyurin (2007) tar upp fråga om hur dåligt det ryska samhället informerad och insatta i Rysslands anslutning till WTO samtidigt som ett lågt engagemang i frågan finns. De menar att anledningen främst är ett lågt personligt intresse för Rysslands framtida medlemskap i WTO och det moderna handelssystemet (Sutyurin, Sutyurin, 2007, s. 118). Förutom lobbying som riktas mot regeringen och dessa som tar beslut inom

---

mashini" ("Ryska maskiner"), "Element Resources Holding Ltd.", Flyg sektor, Finans sektor "Basic Element Ltd.", Entreprenad och Utveckling sektorn samt Media Business. (Rian.ru, 2008a)

anslutningsprocessen finns det lobbying som adresseras mot det ryska samhället. I samband med lågt engagemang och intresse för den internationella handelspolitiken finns det ett större utrymme för lobby grupper att kunna påverka det ryska samhället. I det sammanhanget ska nämnas en hemsida www.stop-vto.ru som har sin avsikt att lobby mot Ryssland medlemskapet i WTO.

Lobbying har i stor grad påverkat och bidragit till Rysslands långdragna anslutningsprocess till Världshandelsorganisationen. De största lobbygrupper formades inom bil- och flygindustrin där Oleg Deripaska spelade en stor roll. Förutom enstaka personer som påverkade anslutningen kan man nämna medlemmar i den Ryska Industri och Handelskammaren. Jordbrukssektorn har framgått som en av de svåraste förhandlingsparterna. Lobbying från denna sektor har varit stor, åtgärder som staten vidtog mot exempelvis import av köttet kan anses som protektionistiska och indirekt uppstått från det tryck jordbrukssektorn satt på regeringen. Detsamma gällde tjänstemarknaden i vilken lobbying försökte påverka anslutningsprocessen till WTO. Det genomgående argumentet från lobbygrupperna har varit behovet av skydd för de inhemska producenterna som skulle drabbas hårt vid utländska varor och tjänsters tillträde på den ryska marknaden. Som en följd av det låga intresset för WTO-anslutning hos den ryska befolkningen har lobbygrupper försökt påverka de som har bristande kunskaper i ämnet att ställa sig mot anslutningen.

5.4. Konflikt med Georgien

Frågan om relationer mellan Ryssland och Georgien är väldigt komplicerad. I författarnas intervju med Professor Sutyryn menade han att den politiska faktorn har den största betydelsen för att lösa det problemet.²⁷

Georgien som vi nämnde i uppsatsens kronologiska del (kapitel tre) ingick i ett bilateralt avtal med Ryssland under år 2004. Två år senare återupptog dock Georgien förhandlingarna angående Rysslands anslutning till Världshandelsorganisationen. I april månad år 2008 stoppade Georgien förhandlingar med Ryssland och några månader senare avstod man från att delta i multilaterala förhandlingar. I skrivande stund har Ryssland ännu inte undertecknat ett bilateralt avtal med Georgien. Förhandlingarna pågår fortfarande i Genève och ländernas tredje rond kommer att hållas i slutet av maj då förhoppningsvis frågan får en lösning.²⁸

Vid en djupare granskning av de politiska händelserna länderna emellan och samma länders förhandlingar inom WTO, kan ett visst samband synas och slutsatser kan dras varför förhandlingarna varit infekterade.

För att bringa förståelse till den komplicerade relationen mellan Ryssland och Georgien presenteras i Tabell 2 en sammanställning av uppmärksammade politiska händelserna länderna emellan och deras förhandlingar inom WTO.

Tabell 2) Förhandlingar inom WTO och politiska händelser

Årtal	Rysslands och Georgiens förhandlingar inom WTO	Politiska händelser
2004	28 maj skrivs under det bilaterala avtalet mellan två länder	
2006	I juli månad återupptar Georgien bilaterala förhandlingar med Ryssland	<p>I mars inleder Myndigheten för övervakning av konsumenträttighetsskydd och mänskligt välbefinnande ett förbud för import av georgiskt vin. Det förklaras med att georgiska vinet inte motsvarar den kvalitetsstandard som finns i Ryssland (Newsru.com, 2011a).²⁹</p> <p>I september månad arresteras några ryska personer i Georgien som anklagas för spioneri. Rysslands utrikesdepartement återkallar sin ambassadör från Tbilisi (Lenta.ru 2011i).</p> <p>I oktober stoppar Ryssland alla transportförbindelser mellan länderna. Även</p>

²⁷ Se kapitel 6 "Intervju med Professor Sutyryn"

²⁸ Se kapitel 3.

²⁹ Notering: Det största exportlandet för georgiskt vin var Ryssland. 82.2% av vinexporten gick till landet år 2004. (Vinodling och vinproduktion i Ryssland, 2005)

		post kommunikation avbryts (Lenta.ru 2011j).
2008	I april stoppar Georgien bilaterala förhandlingar. I juni månad avslår Georgien att delta i multilaterala förhandlingar.	I augusti tar den rysk - georgiska konflikten vid, 5-dagars krigsföring inleds. ³⁰ Ryssland erkänner Syd Ossetien och Abchazien som självständiga republiker (Polit.ru, 2011a). Georgien och Ryssland bryter deras diplomatiska förbindelser med varandra (Rian.ru, 2008b).
2011	Bilaterala förhandlingar mellan de två länderna pågår i Schweiz. De två första ronderna har inte givit något resultat. Förhandlingar kommer att fortsättas i slutet av maj.	

Man kan se ett samband mellan politiska händelserna och samma länders förhandlingar inom WTO. År 2006 är intressant då ett förbud för import av georgiskt vin introducerades i mars. I juli återupptog sedan Georgien bilaterala förhandlingar om Rysslands medlemskap i WTO. Utifrån detta agerande är ett intressant faktum att länderna skrev ett bilateralt avtal under 2004 angående WTO-anslutning för Ryssland. I september 2006 arresterade georgiska myndigheter några ryska officerare som anklagades för spioneri. En ny politisk skandal uppstod. En månad senare Ryssland stoppar alla transportförbindelser mellan två länder. På samma sätt kan man avläsa år 2008.

I författarnas intervju med Professor Sutyurin kommenterade han dagens läge i förhandlingsprocessen och konstaterade att motsättningar mellan Georgien och Ryssland fortfarande finns kvar vilket hindrar anslutningen.³¹ För att summera de två första ronderna av de senaste förhandlingarna länderna emellan, framgår det att man är långtifrån någon överenskommelse. I den ryska tidningen "Kommersant", presenterades en intervju med den georgiska premiärministerns pressekreterare, Niko Mchedlishvili, som meddelade att de enda resultatet hittills av de två första förhandlingsronderna var att en tredje rond skulle hållas i slutet av maj (Dvali, Solovev, 2011). Georgien och Ryssland försöker hitta en överenskommelse om övervakning av de gränskontroller som ligger i Abchazien och Sydossetien på den Rysk-Georgiska gränsen (WTO.ru, 2011p). Georgien vill övervaka dessa

³⁰ Notering: Den 7:e augusti stormade georgiska trupper in i Syd Ossetien. Republiken är de-facto självständig stat efter Sovjet Unionens upplösning. Nästa dag kom ryska trupper in i regionen för att försvara befolkningen. (Fridman, 2008). Strider fortsatte under 5 dagar. (Åslund, 2010)

³¹ Se kapitel 6 "Intervju med Professor Sutyurin"

gränskontroller som en del av sitt land medan Ryssland i sin tur anser att kontrollen borde genomföras av Syd Ossetien och Abchazien, eftersom dessa två stater är självständiga.

I slutet av april uttalade Rysslands utrikesminister, Sergei Lavrov, att Ryssland kunde bli medlem i WTO utan ett avtal med Georgien (Polit.ru, 2011b). Den 12:e maj gav Lavrov en intervju för tidningen "Moskovskie Novosti" där han bland annat fick frågan om Ryssland kommer att ansöka om WTO-medlemskap genom en omröstning och därmed undgå ett bilateralt avtal med Georgien. Lavrov svarade att problemet med Georgien har en politisk karaktär, och WTO:s regelverk möjliggör en sådan omröstning (MID, 2011).

Artikel XII WTO (Artikeln för Anslutning) klargör att Ministerrådet kan ta ett beslut om ett ansökningslands anslutning till WTO, detta via två- tredjedels godkännande majoritet av existerande WTO-medlemmar. För att förbise Georgiens blockering Ryssland har antagligen gjort undersökningar huruvida det är möjligt att bli medlem eller ej (Tarr, Volchkova 2010).

Dock framgår det enligt Artikel IX:1 WTO (Artikeln för Beslutsfattande), att WTO-beslut ska fattas utifrån konsensus och om inget annat föreskrivs sker en omröstning endast när det inte varit möjligt att nå konsensus (WTO.org, 2011b). Även om det finns en möjlighet att implementera två-tredjedelsregeln anses detta som en svår och nästan omöjlig praktisk lösning. Arbetsgruppens rapport för Rysslands anslutning överlämnas till ministerrådet, och ska alltså antas utan att någon medlem sätter sig emot, därför behöver Ryssland Georgiens medgivande för att kunna ansluta sig till WTO (Tarr, Volchkova, 2010).

Frågan med Georgien är utan tvekan ett stort problem för Rysslands anslutning till WTO. Generellt kan man säga att krisen mellan de två länderna startades år 2006, då Georgien återupptog bilaterala förhandlingar med Ryska Federationen. Kan man se detta som ett resultat av dessa åtgärder som Ryssland vidtog samma år exempelvis embargo mot georgiskt vin eller stopp av alla transportförbindelser mellan länderna detta är en svår fråga som har en politisk karaktär. Men man kan se ett samband mellan politiska åtgärder och förhandlingsprocessen mellan två ovannämnda länder.

Konflikten tog en större omfattning under år 2008 då Georgien avslag att delta i multilaterala förhandlingar om Rysslands anslutning till WTO. Allt blev ännu värre efter 5-dagars krig mellan två länderna i augusti månad.

Det som gäller WTO frågor situationen är fortfarande oklar. Länderna befinner sig i förhandlingsprocessen. Resultatet hittills blev en överenskommelse att fortsätta förhandlingar i slutet av maj år 2011.

6. Intervju med Professor Sergei Sutyryn

Vi kontaktade S:t Petersburgs Statliga Universitet (Den Ekonomiska fakulteten) för att kunna intervjua Professor Sergei Sutyryn som är expert på WTO frågor. Professor Sutyryn är prefekt för Institutionen för Världsekonomi, innehavare av professur om WTO. Professorn har skrivit mer än 185 vetenskapliga artiklar om olika aspekter inom ekonomisk teori och WTO frågor.

Professor Sutyryn svarade på vårt mail och skrev att vi även fick träffa honom för att kunna få kommentarer kring problematiken som gäller Rysslands medlemskap i WTO. Innan vårt möte med professorn skickade vi en lista över potentiella problem som vi ansåg var mest problematiska och eventuellt kunde hindra Rysslands anslutning till Världshandelsorganisationen. Vi ställde även tre frågor angående nuvarande fas i anslutningsprocessen. I dokumentet beskrev vi syftet med vårt arbete som var att studera anledningar till den långa anslutningsprocessen till WTO, samt kunna reda ut de mest komplicerade och diskutabla hindren. Helt enkelt att kunna svara på frågan varför processen tog 18 långa år?

Här kommer professorns kommentarer.

1. Tariffära frågor

Professorn Sutyryn: Ja, detta problem är inte entydigt. På ena sidan ligger reglering av tariffer i centrum och uppmärksammas mycket under förhandlingsprocessen som gäller liberalisering av handeln. På andra sidan tullar som en stor faktor för att definiera konkurrenskraft för någon typ av industri behöver inte vara så stor, om man jämför detta exempelvis med fluktuationer i nationella valutor. Dessutom kan man inte bortse från det faktum att de som deltar i processen av den internationella handeln, strävar efter en minskning av tullar. Ju högre tullar desto större avvikelser (om allt annat är konstant). Det innebär att även om tullarna sänks kanske de faktiska tullavgifterna, som företagen betalar, inte minskar.

2. Jordbruksproblematik

Professorn Sutyryn: Detta ämne är väldigt viktigt för WTO och för Ryssland jordbruksärende innebär detta stora problem. Ur geografisk synpunkt är Ryssland ett väldigt stort land och detta följer till svåra klimatiska förutsättningar, samt att en stor andel av Rysslands befolkning är sysselsatta inom jordbruket. Alla dessa faktorer måste man ta hänsyn till när denna fråga diskuteras under förhandlingarna.

Det är ganska naturligt att Ryssland har en vilja att inte endast stödja den sektorn men även att kunna återuppliva den efter perioden av den djupa krisen under 90-talet. Detta är svårt att kombinera med Världshandelsorganisationens politik i att minska det statliga stödet.

Men det finns en reell chans att hitta en lösning som skulle tillfredsställa båda parter. Det är ganska mycket som är gjort för detta.

3. Brist på institutioner som skulle kunna gynna den bättre regleringen och uppföljning av ryska lagar i staten. Problematiken kring banker och försäkringsbolag.

Professorn Sutyryn: Förhandlingsprocessen inom tjänster inklusive finanstjänster börjades faktiskt senare än förhandlingar angående marknadstillträde för varor. Men till slut kunde man hitta en överenskommelse i dessa frågor.

4. Frågor kring energiresurser (gas priser).

Professorn Sutyryn: Inom förhandlingsprocessen tog man upp frågor om exportbegränsningar samt prisreglering av energiresurser, som våra förhandlare var missnöjda med och kallade detta subventioner till sina inhemska producenter. Till slut kom man på en ömsesidigt godtagbar lösning.

5. TRIPS (problematiken kring immateriella rätter i Ryssland)

Professorn Sutyryn: Jag tycker att detta problem i Ryssland inte är så komplicerat, om man jämför med vad det har varit i andra länder. Den nuvarande lagstiftningen motsvarar i allmänhet de internationella standarderna. Den svåra biten i denna fråga ligger i att tillämpa den.

6. Relationer mellan Ryssland och USA (politik som möjligtvis ändrades beroende på presidenten; frågor som gäller export av fågelkött till Ryssland; Jackson-Vanik tillägget)

Professorn Sutyryn: Jag kan inte säga att detta beror på något sätt på presidents inställning. Att ta beslut som gäller en amerikansk handelspolitik grundas på det svåra systemet för maktfördelning.³² En kombination av olika faktorer spelar en stor roll, dessa börjas från enkla allmänna politiska strategier och slutas med praktiska frågor, som oftast är av konjunkturkaraktär.

7. Lobbying i Ryssland (motstånd från några mer inflytelserika människor i Ryssland för medlemskapet i WTO, exempelvis Deripaska)

Professorn Sutyryn: Ja, det finns sådant moment.

8. Relationer mellan Ryssland och Georgien. (konflikten i Abchazien och Syd Ossetien)

Professorn Sutyryn: Den politiska faktorn har den största rollen i frågan att lösa detta problem.

---

³² Översättning från engelska: "The System of Checks and Balances"

Frågor till professor Sutyryn:

1. Frågeställning gällande förhandlingar inom system frågor.

I augusti 2005 gjorde M. Medvedkov ett uttalande om att Rysslands lagstiftning motsvarar WTO:s regelverk på 95 %. År 2006 hade arbetsgruppen ett antal möten gällande systemfrågor.

Fråga: Har man kommit överens i dagens läge på alla punkter inom systemfrågor, det vill säga 100 %? I fall svaret är nej, vad är det som finns kvar att göra?

Professorn: Man kan säga att man har kommit överens på alla frågor. Det som finns kvar är frågan om tillämpning av dessa lagar, snarare än svårigheter att hitta en överensstämmelse mellan Rysslands lagar och WTO:s regelverk.

2. Frågeställning om förhandlingar inom ett tillträde till tjänstemarknaden.

Fråga: Stämmer detta att resultatet av dessa förhandlingar återspeglas i överenskommelser som man vidtog år 2007?

Professorn: I stort sett så gäller överenskommelserna 2007 fortfarande.

3. Allmän situation i förhandlingsprocessen idag.

Fråga: De hinder som kvarstår för att Ryssland ska kunna ansluta sig till Världshandelsorganisationen är ett bilateralt avtal med Georgien och annullering av Jackson-Vanik tillägget. Stämmer detta? Vad är kvar i förhandlingsprocessen som parterna inte kan komma överens om?

Professorn: Det stämmer att motsättningar med Georgien finns kvar och detta är ett visst hinder i anslutningsprocessen. Jag tycker inte att Jackson-Vanik tillägget är ett problem i sig, utan detta är snarare ett exempel på hur tvetydiga och inkonsekventa metoder kan vara med hjälp av vilka man formar handelspolitiken med. Jag anser att jordbruket är ett seriöst problem i det här sammanhanget och som fortfarande inte har blivit löst.

Sammanfattningsvis tillfrågades Professor Sutyryn om han kunde peka ut de tre största hinder som bidragit till utdragna förhandlingar och därmed till Rysslands långa anslutningsprocess till WTO. Sutyryn kommenterade att alla problem kommer på samma gång och det är svårt att peka ut enskilda fall. Han påpekade även att om Ryssland var ett litet land och inte hade många områden att föra förhandlingar på, skulle förmodligen Ryssland ha varit medlem i WTO sedan länge. Men eftersom Ryssland har många egna intressen och sektorer som behöver skydd mot utländsk konkurrens har det ofta varit svårt att förhandla och finna kompromisser. Avslutningsvis påpekade Professorn att Ryssland inte kunnat godkänna alla villkor och krav som ställts på landet då de ibland varit oacceptabla och inte fördelaktiga.

7. Vilka är det som velat förhandla? På jakt efter ledtrådar till den långa förhandlingstiden.

7.1 Empirisk Metod

För att bidra till förståelse varför Rysslands anslutningsprocess pågått under en lång tid, har författarna sammanställt profiler över de länder som ingått i Arbetsgruppen. Syftet med sammanställningen har varit att undersöka varför så många länder velat ingå i bilaterala förhandlingar med Ryssland, och försöka urskilja ett eventuellt samband mellan länderna och Ryssland.

I sammanställningen (se Appendix I) av ländernas profiler har vi valt att dela upp denna i två tidsperioder. Första perioden utgår från det år då bilaterala förhandlingar tog sin början med Ryssland. Den andra perioden utgör en slutperiod, trots att förhandlingar inte är helt avslutade. Perioden utgörs av 2009 då det visar aktuell data och bidrar på så sett till att urskilja förändringar som skett jämfört med då förhandlingar startades.

Vid valet av basperioden för respektive land har beslutet fattats utifrån när bilaterala förhandlingar startade. Åren varierar mellan de olika länderna och de första förhandlingarna tog sin start 1997. Då uppgifter varierat mellan exakta årtal när förhandlingar börjat, har vi för de länder där osäkerheten varit stor generaliserat. Valet har grundat utifrån olika faktorer, för de länder som automatiskt blev medlemmar i WTO vid övergången 1995, har basperioden kommit att bli 1997. Detta eftersom de första förhandlingarna startade då. För de länder som anslutit efter 1995 har basperioden bestämts till två år efter anslutning.

Vid starten av bilaterala förhandlingar ingick en del nuvarande EU-medlemmar som motpart (Tjeckien 2004, Slovakien 2004, Ungern 2004, Polen 2004, Bulgarien 2007 och Rumänien 2007). Trots att länderna anslutit har dessa valts att inkluderas i båda tidsperioder för att påvisa Rysslands roll som handelspartner och varför förhandlingar tagit lång tid. Vid framställningen av ländernas profiler har data i vissa fall inte varit tillgänglig. Framför allt har variabler saknats för EU vid båda tidsperioder. Detta påverkar hursomhelst inte slutsatsen av vilka länder som förhandlat med Ryssland och varför då det i tidigare avsnitt presenterats EU:s roll i Rysslands ansökningsprocess.

Vidare kan det utläsas från sammanställningen vilken region landet i fråga tillhör. Även det år respektive land blev medlem i WTO presenteras följt av det år bilaterala förhandlingar startades med Ryssland (i de fall där information fanns tillgänglig om detta). BNP per capita i konstanta US dollar har tagits hänsyn till, därmed kan en uppfattning skapas om landets roll i ekonomin och hur förhandlingskraftigt landet kan tänkas vara vid förhandlingar. Vidare kan

sedan följande variabler utläsas från sammanställningen för varje land; Importandel av BNP för varor och tjänster (i procent), huvudsakliga importvaror, de fem största importpartners (där Ryssland placeras i de fall landet inte är topp fem), exportandel av BNP för varor och tjänster (i procent), huvudsakliga exportvaror och de fem största exportpartners (där Ryssland placeras i de fall landet inte är topp fem).

7.2 Deskriptiv analys

Ur ett historiskt perspektiv är det inte något tidigare land som fått så mycket uppmärksamhet i sin ansökningsprocess som just Ryssland, över 60 länder har ingått i Arbetsgruppen vilket givetvis kan vara en förklaring till varför anslutningen varit och är långdragen (Tarr, Volchkova, 2010). För att presentera sammanställningen av ländernas profiler i Appendix I på ett mer överskådligt vis, kommer författarna i detta avsnitt summera de huvudsakliga samband som kan göras mellan arbetsgruppens medlemmar och Ryssland. Efter redovisning av valda variabler avslutas avsnittet med en sammanfattning.

De olika länderna i arbetsgruppen presenteras utifrån en regionindelning i Tabell 3. Syftet är att ge en klar bild över vilka länder som valt att förhandla bilateralt med Ryssland.

Tabell 3) Länder som deltagit i förhandlingar

Region	Land
Asien	Brunei, Indien, Indonesien, Hong Kong, Kambodja, Kina, Mongoliet, Taiwan
Europa	Bulgarien, EU, Island, Kroatien, Norge, Polen, Rumänien, Schweiz, Slovakien, Tjeckien, Ungern
Östasien	Japan, Syd Korea
Nordamerika	Kanada, USA
Syd Ostasien	Filipinerna, Malaysia, Singapore, Thailand, Vietnam
Stillahavet	Australien, Nya Zeeland
Mellanöstern	Israel, Kuwait
Syd Amerika	Argentina, Brasilien, Bolivia, Chile, Colombia, Ecuador, Mexico, Paraguay, Peru, Uruguay, Venezuela
Centralamerika	Costa Rica, Cuba, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Panama
Indiska Oceanen	Mauritius
Afrika	Egypten, Marocko, Sydafrika, Tunisien
Västindien	Dominikanska Republiken
Kaukasus, Asien	Armenien, Georgien
Sydasien	Sri Lanka
Östeuropa	Moldavien, Ukraina
Södra Asien	Pakistan
Centralasien	Kirgizistan
Sydvästra Asien	Förenade Arabemiraten, Oman, Saudiarabien, Turkiet

Sammanställningen i tabellen förklarar främst två saker som bidrar till förståelse för en lång anslutningsprocess för Ryssland. För det första kan det konstateras att länderna i fråga är sprida över hela världen och olika regioner. Det visar på ett stort intresse för Rysslands utvidgade integration i världshandel i och med framtida medlemskap i WTO. För det andra, och framförallt, kan man konstatera att arbetsgruppen är väldigt omfattande. Inte mindre än 67 länder har ingått i förhandlingar om marknadstillträde och Rysslands anslutning. Det har således funnits ett stort intresse för att förhandla om WTO-medlemskap med landet. Ur ett historiskt perspektiv har motsvarande storlek på arbetsgrupper inte funnits för tidigare anslutande länder.

För att utveckla bilden av vad det är för länder som ingått i förhandlingar med Ryssland presenteras i Tabell 4 en sammanställning av ländernas BNP per capita nivå (Konstanta US dollar) över tiden. För respektive period framgår värden för högsta-, lägsta- och medelnivå av medlemmarnas BNP per capita nivå.

Tabell 4) Förhandlingsländernas inkomstnivå

	BNP per capita Basår	Land	BNP per capita Slutperiod	Land
Högst	47 565	Förenade Arabemiraten	79 089	Norge
Medel	8 216		13 242	
Lägst	279	Kirgizistan	706	Kambodja
	2 749	Ryssland	8 684	Ryssland

Anmärkning: BNP per capita i konstanta US-dollar, Basperiod och Slutperiod

Såväl i början av förhandlingarna som i slutperioden skiljer sig nivåerna nämnvärt mellan de olika länderna. Vad man framförallt kan se är att ländernas ekonomiska förutsättningar varierar för att ingå i förhandlingar. Dessa variationer bidrar med en potentiell och intressant förklaring till vad det är för typ av länder som velat förhandla med Ryssland och därmed intresset av landets utökade integration i det internationella handelssystemet. Det är av intresse för rika länder såsom exempelvis Förenade Arabemiraten, Schweiz, Norge, Japan och USA att ingå i förhandlingar med Ryssland. Således kan det tolkas att Ryssland utgör sig för att vara en stor aktör på världsmarknaden. Men intresset är även stort för fattigare länder, exempelvis Kirgizistan, Kambodja, Venezuela och Mongoliet att förhandla om Rysslands anslutning till WTO. Nämnvärt är att Kambodja blev medlem i WTO först 2004 och ingick i

bilaterala förhandlingar med Ryssland 2007. Efter en ansökningsprocess som antagligen varit såväl kostsam som tidskrävande för detta fattigare land så valde man ändå att ge sig in i nya anslutningsförhandlingar med Ryssland.

Sammanfattningsvis beskriver Tabell 4 att det är en stor spridning på rika och fattiga länder i arbetsgruppen.

Ytterligare faktorer vi tagit hänsyn till i profileringen av aktuella medlemsländer är hur stor andel av BNP som utgörs av import respektive export och summeras i Tabell 5. I tabellen kan det utläsas för respektive tidsperiod det land med störst och lägst värde, samt medelvärdet för alla länder inom arbetsgruppen. Dessa värden symboliserar hur viktiga de två handelsflödena är för landet i fråga och kan bidra med klarhet till varför man valt att förhandla med Ryssland.

Tabell 5) Förhandlingsländernas handel som Andel av BNP

		Baspe riod		
	Importandel (%)	Land	Exportandel (%)	Land
H ögst	131	Hong Kong	127	Hong Kong
M edel	40		37	
L ägst	9	Brasili en	7	Brasili en
	23	Ryssla nd	25	Ryssla nd
		Slutpe riod		
	Importandel (%)	Land	Exportandel (%)	Land
H ögst	215	Singa pore	234	Singa pore
M edel	43		39	
L ägst	14	Brasli en	11	Argen tina
	22	Ryssla nd	31	Ryssla nd

Anmärkning: Import- och exportandel av BNP (procent) för basperiod och slutperiod

Hong Kong och Singapore, kan man konstatera som extremfall. Dock utesluter det inte ländernas beroende av import respektive export. Lägsta värden i båda perioderna för respektive handelsflöde har Brasilien och Argentina. Detta är en intressant observation då

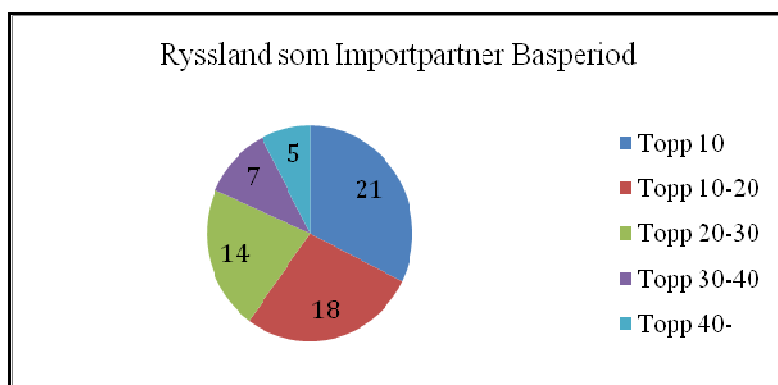

dessa länder varit inblandade i svårlösta förhandlingar främst kring export av köttprodukter och Rysslands införande av tullkvoter för dessa varor. Således belyser detta, i de två fallen, att vikten för export är i sig relativt låg, men Ryssland som exportpartner kan vara större.

De medelvärden för import- och exportandel av BNP i respektive tidsperiod skiljer sig inte nämnvärt och nivån ligger ungefär på samma medelvärde för såväl import som export. Dock kan man konstatera att båda medelvärden (importandel av BNP och exportandel av BNP), i de två perioderna ligger runt 40 procent. Sett över hela arbetsgruppens medlemmar utgör därmed import- respektive export en relativt stor andel av BNP.

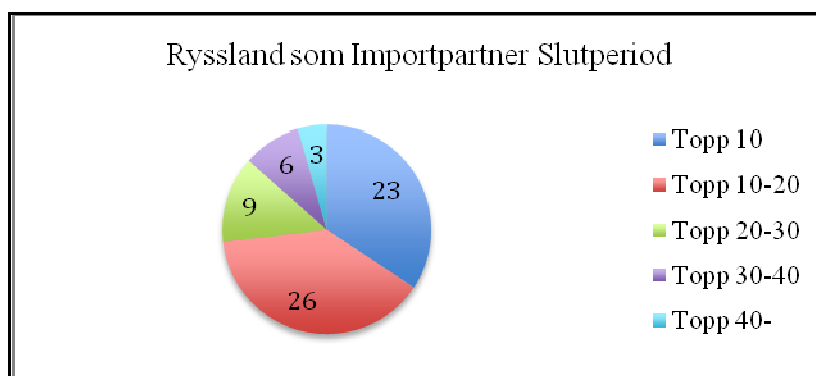
För att försöka dra kopplingar till hur viktig handelspartner Ryssland är med respektive land i arbetsgruppen har en placering gjorts i den totala sammanställningen, se Appendix 1. En mer överskådlig bild över Ryssland som handelspartner presenteras i Diagram 1-4. Dessa är uppdelade i respektive tidsperiod och redovisar Rysslands topplaceringar (antal) som import- och exportpartner i uppdelningen; Topp 10, Topp 10-20, Topp 20-30, Topp 30-40 och Topp 40-.

Diagram 1) Ryssland som Importpartner Basperiod

Anmärkning: Siffrorna anger antalet länder inom respektive kategori

Diagram 2) Ryssland som Importpartner Slutperiod

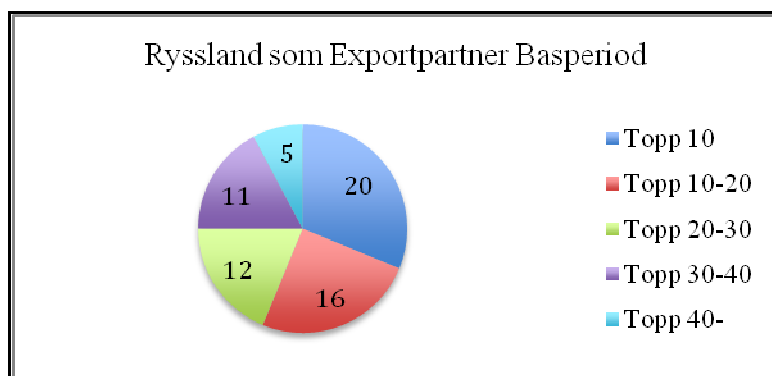

Anmärkning: Siffrorna anger antalet länder inom respektive kategori

Diagram 1 och 2 bidrar med en intressant uppfattning om Ryssland som handelspartner över tid. Sammanställningen av Ryssland som importpartner (det vill säga varor och tjänster som exporteras från Ryssland) i förhållande till arbetsgruppens länder visar en ökad betydelse från basperioden till slutperioden. Ryssland som topp 20 partner eller bättre ökar alltså under förhandlingarnas gång. Förklarande faktorer kan vara svåra att dra slutsatser kring men landet visar sig integreras mer i världshandeln och bli en allt viktigare handelspartner för arbetsgruppens medlemmar. Detta kan vara en potentiell förklaring till varför förhandlingar länderna emellan varit utdragna och således också varför anslutningsprocessen tagit lång tid.

Även en likartad ökning för Ryssland som exportpartner (det vill säga varor och tjänster som exporteras till Ryssland) kan tolkas från basperioden till slutperioden. Detta faktum framgår av diagram 3 och 4.

Diagram 3) Ryssland som Exportpartner Basperiod

Anmärkning: Siffrorna anger antalet länder inom respektive kategori

Diagram 4) Ryssland som Exportpartner Slutperiod

Anmärkning: Siffrorna anger antalet länder inom respektive kategori

Ryssland, under perioden för förhandlingarna med arbetsgruppens medlemmar, har således ökat som exportpartner över tid. Ett intressant faktum är att landet framförallt ökat som topp 10-partner eller bättre. En möjlig förklaring kan vara att Ryssland som relativt nybliven marknads ekonomi öppnat sig mer för världshandel. Medlemmarna i arbetsgruppen har sett en ny potentiell marknad öppna sig och intresse för utökat marknadstillträde har uppstått. Detta kan ha varit en fördel för Ryssland som då sitter i en bättre förhandlingsposition kan därmed bidragit till utdragna förhandlingar.

Utifrån den totala sammanställningen i Appendix 1 kan ländernas huvudsakliga import respektive exportvaror utläsas. En mer överskådlig sammanfattning av dessa hade möjligen spridit mer ljus över varför länderna valt att förhandla med Ryssland och därmed varför ansökningsprocessen tagit så lång tid. Utan att göra detta kan ändå ett visst mönster tolkas än hjälp av ovanstående tabeller och diagram.

Tabell 3 visar hur Rysslands bilaterala förhandlingspartner är sprida över hela världen och att gruppen är, ur ett historiskt perspektiv, omfattande. Vidare har det konstaterat med hjälp av Tabell 4 att arbetsgruppen består av såväl rika som fattiga länder, som därmed går in i förhandlingarna med olika styrka. Från Tabell 4 framgår det att totalt sett över arbetsgruppens medelvärde för import- respektive exportandel av BNP, så är båda handelsflödena viktiga över tid. Ryssland är Topp 20-importpartner eller bättre för mer än hälften av arbetsgruppens medlemmar vid förhandlingarnas start, och det sker även en ökning över tid. Detta framgår av Diagram 1 och Diagram 2. Samma ökning över tid sker också för Ryssland som exportpartner, framför allt som Topp-10 eller bättre. Tillträde till den ryska marknaden har ökat och visas i Diagram 3 och Diagram 4.

Med dessa förutsättningar går det att se ett visst mönster vilken typ av varor länderna handlar med och därmed deras handelsrelation med Ryssland som importör och som exportör.

Om man enbart tittar på de länder med Ryssland som topp 30-importpartner eller bättre för basperioden, syns det att råvaror såsom olja, bensin, naturgas, järn och stål är återkommande importvaror. Som Tabell 6 visar utgör dessa varor Rysslands huvudsakliga exportvaror vid starten av förhandlingarna. Sambandet mellan Ryssland som exportör och ländernas huvudsakliga importvaror blir än mer tydligt då nämnda varor är återkommande även i de fall då Ryssland är topp 30-partner eller sämre.

Tabell 6) Rysslands Huvudsakliga Handelsvaror Basperiod

Importvaror	Exportvaror
Läkemedel	Naturgas
Telekomutrustning	Råbensin/Bitumolja

Köttprodukter	Tungbensin/bitumolja a
Socketprodukter	Aluminium
Tungbensin/bitumolja	Järn/stålprodukter
Personbilar	Gödningsmedel
Frukt/nötter	Nickel, Koppar

Anm: Fler varor presenteras i Appendix 1, tabellen avser endast sammanfatta huvudsakliga import- respektive exportvaror för basperioden.

Ett visst samband går även att urskilja från basperioden där Ryssland importerar (det vill säga Ryssland som exportpartner) och vad arbetsgruppens medlemmar huvudsakligen exporterar. Tabell 5 redovisar Rysslands huvudsakliga importvaror för basperioden. I de fall då Ryssland är topp 30-exportpartner eller bättre är varor såsom personbilar, telekomutrustning, köttprodukter, frukt och nötter återkommande i majoriteten av ländernas huvudsakliga exportvaror. Vi vill varna läsaren att dessa samband inte ska övertolkas, med det finns alltså – precis som väntat – indikationer på att det verkligen är länder med starka handelsintressen i specifika varor som velat förhandla med Ryssland.

De utdragna förhandlingarna inom olika områden kan efter observation av ländernas huvudsakliga handelsvaror få en viss förklaring. För en del av de varor som förhandlingsländerna huvudsakligen exporterar, har Ryssland på ett eller annat sätt försökt skydda sin inhemska produktion. Inom jordbrukssektor, där många länders huvudsakliga exportvaror utgörs av jordbruksvaror, har Ryssland velat förhandla fram höga subventioner till sektorn men förhandlingar har varit utdragna då Rysslands nivåer har ansetts varit för höga. Detta belyser vikten av Ryssland som exportpartner i dessa varor med arbetsgruppens medlemmar och därmed en förklaring till varför man velat förhandla med Ryssland.

Även inom fordons- och flygplatsindustrin har förhandlingar gått i stå. Ett flertal handelspartners med Ryssland exporterar huvudsakligen produkter inom nämnda industrier och därmed kan intresset för förhandlingar med Ryssland förklaras. Trots att Ryssland vid basperioden importerade personbilar, har landet vidtagit åtgärder för att skydda den inhemska produktionen av fordon. Således kan detta samband bidra till utökad förståelse varför intresse föreligger för arbetsgruppens medlemmar att förhandla med Ryssland.

7.3 Sammanfattning

Författarna har genom en deskriptiv analys av arbetsgruppens medlemmar försökt undersöka vilken typ av länder som velat förhandla med Ryssland och varför. Därmed också bidra till förståelse varför landets ansökningsprocess tagit mer än 18 år. Utifrån varje enskild variabel presenterad i den totala sammanställningen kan det vara svårt att uppfylla nämnda

syfte med undersökning. Men vid en sammanfattning av det som presenterats ovan, kan ändå en viss förståelse skapas.

Arbetsgruppen för Ryssland har varit, ur ett WTO-perspektiv, historiskt stor. 67 länder har velat förhandla bilateralt med landet och dessa länder har varit utspridda över hela världen. Ländernas BNP per capita nivå skiljer sig avsevärt åt, således består arbetsgruppen av såväl rika som fattiga länder. Medelvärde för import- respektive exportandel av BNP ger en bra beskrivning av de båda handelsflödenas betydelse för arbetsgruppens medlemmar. Därmed bildas förståelse till intresset för Rysslands integration i världshandeln. Sett över hela arbetsgruppen är Ryssland en stor handelspartner, för såväl import som export. Därför kan det stora intresset för inledning av förhandlingar med landet förklaras. Dessutom har det visat sig att landets betydelse som handelspartner ökat över tiden. Detta kan bidra till förståelse varför förhandlingar varit speciellt utdragna. Vidare har ett visst samband tolkas mellan vad Ryssland som handelspartner huvudsakligen importerar och exporterar och vad arbetsgruppens medlemmar huvudsakligen importerar och exporterar. Av detta förstår vi att förhandlande länder söker utökad tillträde till den ryska marknaden, samtidigt som Ryssland i vissa fall velat skydda en del av sina inhemska industrier mot utländsk konkurrens vilket lett till utdragna förhandlingsprocesser.

8. Sammanfattning och avslutade kommentarer

Syftet med denna studie har varit att undersöka anledningar till den långa processen för Rysslands anslutning till WTO och göra en noggrann beskrivning av landets ansökningsprocess som sträckt sig över 18 år. Studien har därmed bidragit till kunskap i varför en så stor ekonomi som Ryssland genomgått/genomgår en så lång process för medlemskap, och har ännu inte avslutat förhandlingar fullt ut. För att försöka förklara varför tidsperioden varit så långdragen har undersökningen delats upp utifrån tre perspektiv. Utifrån det första perspektivet har förhandlingar delats upp i fyra områden. Här presenterades vad förhandlingarna i huvudsak har handlat om och vad som har utgjort ett problem för överenskommelse. Det andra perspektivet har undersökt externa hinder för anslutning som bidragit till en utökad förhandlingsprocess. Sista och tredje perspektivet har haft för avsikt att klargöra vilka länder som valt att förhandla bilateralt med Ryssland och vad som präglat dessa länder. Sammanställningen av länderna har gjorts med hjälp av en deskriptiv statistik där ländernas samband med Ryssland som handelsparter redogörs. En viktig del av studien har även varit att skapa en förståelse varför förhandlingarna tagit så lång tid. För att avsluta studien presenteras nedan de viktigaste slutsatserna av de samband som författarna funnit.

Det som främst bidragit till den långa anslutningsprocessen inom tariffära förhandlingar har varit att finna kompromisser vid beslut om tullnivåer. Vidare har Rysslands införande av höga importtullar på fordon och flygplan lett till en förlängd förhandlingsprocess. Detta har varit främst till följd av landets syfte att skydda deras inhemska industrier mot utländsk konkurrens.

Inom jordbruksområdet har oenigheter kring nivån för subventioner till det ryska jordbruket bidragit till flera förhandlingar mellan Ryssland och arbetsgruppens medlemmar. Förhandlingarna tog sin start 1998 och överenskommelser har fortfarande inte nåtts. En förklarande faktor anser vi vara det inhemska tryck som satts på regeringen i dessa frågor om att skydda sektorn och få den mer konkurrenskraftig.

Ett väldigt stort arbete har genomförts inom systemfrågor och förhandlingar har varit lyckade. Man har hittat överenskommelser på alla punkter inom detta förhandlingsområde, vilket bekräftas av Professor Sutyurin. Svårigheten ligger i implementeringen av dessa lagar som man åtagit sig att följa.

Vid förhandlingar om tillträde till tjänstemarknaden har de svåraste diskussionerna gått kring den finansiella sektorn samt bank- och försäkringsverksamhet. Förhandlingarna i detta område resulterade i överenskommelser som vidtogs år 2007.

Beskrivningen av de fyra förhandlingsområden bidrar därmed till att skapa en klar bild över varför ansökningsprocessen tagit så lång tid. Det har främst framgått att Rysslands intressen har ställts mot medlemmarna i arbetsgruppens intressen, därmed har kompromisser inom olika förhandlingsfrågor tagit en lång tid.

De fyra externa faktorerna bidrar med ytterligare en dimension av förståelse till varför Rysslands anslutningsprocess tagit mer än 18 år. Även om Jackson-Vanik tillägget inte anses utgöra ett direkt hinder för Rysslands anslutning, har det vid olika tillfällen använts för att sätta press på Ryssland. Landet borde tas bort från tillägget då det går emot WTO:s principer om Mest Gynnad Nation-behandling. Dock har detta inte gjorts än och förhandlingar pågår fortfarande angående möjligheten att uppgradera Ryssland och ge landet permanent normala handelsrelationer.

Designen av WTO:s ansökningsprocess är i sig en viktig orsak till varför förhandlingar och ansökan tagit lång tid. Två observationer är värda att nämna. För det första, det faktum att WTO ger sina medlemmar möjlighet att förhandla bilateralt med varje ansökningsland istället för enbart multilaterala förhandlingar. Detta anser författarna vara en uppenbar anledning till en långdragen ansökningsprocess för Ryssland. För det andra är WTO:s tydliga, men ändå motsägelsefulla principer om godkännande av anslutning missledande och har utgjort ett hinder för Rysslands anslutning. Enligt beslut om anslutning ska detta fattas med två-tredjedels majoritet av WTO:s medlemmar. Dock fattas alla beslut inom WTO enligt konsensus och således kan ett land sätta sig emot ett lands ansökan om medlemskap. Om beslut hade tagits utifrån förstnämnd princip anser författarna att Ryssland förmodligen varit medlemmar i WTO vid dagens läge.

Lobbyverksamhet bidrar till en viss förklaring för långdragna förhandlingar, om än en liten sådan. Författarna har konstaterat att ett visst tryck har satts på Rysslands regering, framförallt i frågor för att skydda inhemska industrier. I de fall då Ryssland valt att vidta protektionistiska åtgärder för marknadstillträde kan ett visst samband ses med lobbyverksamhet.

Rysslands relation med Georgien förklarar dels den infekterade politiska situationen länderna emellan, dels beskriver den nämnda bristen i WTO:s anslutningsprocess. De två parterna nådde ett bilateralt avtal redan 2004 men utifrån författarnas uppfattning valde Georgien att återuppta förhandlingarna igen efter politiska stridigheter 2006. Sedan dess har Rysslands möjlighet för anslutning stoppats av landet, nya förhandlingar pågår men ännu inga överenskommelser.

Undersökningens tredje perspektiv bidrar till en bra beskrivning varför ansökningsprocessen tagit lång tid. Syftet med författarnas deskriptiva analys för arbetsgruppens medlemmar var att skapa en uppfattning vilken typ av länder som velat förhandla och vad som präglar dessa. Författarna har i sina observationer konstaterat att arbetsgruppen omfattar länder från hela världen, och är ur ett WTO-perspektiv historiskt stor. Utifrån sammanställningen har författarna konstaterat att Ryssland utgör en viktig handelspartner för såväl rika som fattiga länder, och under förhandlingarnas gång har denna status ökat. Rysslands utökade integration i världshandeln har ökat och länderna visar intresse för tillträde till den ryska marknaden. Därmed bidrar den deskriptiva statistiken till förståelse för varför länderna i fråga velat förhandla med Ryssland och vad som utmärker de förhandlande motparterna.

Det ska slutligen konstateras att Rysslands förhandlingar ännu inte är avslutade. Landets rekordlånga ansökningsprocess påstås vara avslutad i slutet av 2011 då endast ett fåtal frågor återstår. Samtidigt har detta påstående gjorts ett flertal gånger under 2000-talets början och det blir spännande att se framöver om och när Ryssland faktiskt blir medlem av WTO.

Källförteckning

Broadman, G. H. (2004), "Global Economic Integration: Prospects for WTO Accession and Continued Russian Reforms", *The Washington Quarterly*, Vol. 27, Nr. 2, s. 79-98 (Artikel).

Cvetkov, C. Homenok, L. Kochetkov, V. (2007), "Rysslands strategi för WTO:s medlemskap" i S.Sutyurin (red.), *Evolution av Internationella handelssystem. Perspektiv för utvecklingsmarknader*, St.Petersburg: Evropejskij Dom. s. 108-109

[Цветков, С. Хоменок, В. Кочетков, В. (2007), «Стратегия Вступления России в ВТО» под ред. С.Сутырина, *Эволюция международной торговой системы: перспективы для развивающихся рынков*, СПб.: Европейский Дом, стр. 108-109]

CIA (2011), "The World Factbook", Central Intelligence Agency, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html>

Cooper, H. W. (2008), "Russia's Accession to the WTO", *CRS Report for Congress*, Order Code RL31979.

Danilova, E. (2003), "Rysslands inträde till WTO: det aktuella läget i förhandlingarna" i S.Sutyurin (red.), *Rysslands inträde till WTO: problem och perspektiv*, St.Petersburg: OCEiM. s. 14, 19-20, 22

[Данилова,Е. (2003), «Вступление России в ВТО: текущее состояние переговоров» под ред. С.Сутырина, *Вступление России в ВТО: проблемы и перспективы*, СПб.: ОЦЭиМ, стр. 14, 19-20, 22]

Dyker, A David. (2004), "Russian Accession to the WTO - Why Such a Long and Difficult Road?", *Post-Communist Economies*, Vol. 16, Nr. 1, s. 3-20 (Artikel).

Dvali, G. Solovev, V. (2011), "Ryssland och Georgien har kommit överens om att komma överens", *Kommersant tidning* №78 (4619) <http://www.kommersant.ru/doc/1634313> (2011.05.19)

Fridman, G. (2008), Rysk- Georgiska konflikten och maktbalansen, *Ves tidning* <http://www.ves.lv/article/52561> (2011.05.05)

GATT (1992 a), "Request For Observer Status", Committe on Customs Valuation, 12 april, VAL/W/55 http://www.wto.org/english/docs_e/gattdocs_e.htm (2011.05.01)

GATT (1992b), "Economic Reforms in the Russian Federation", 5 oktober, L/7094 http://www.wto.org/english/docs_e/gattdocs_e.htm (2011.05.01)

GATT (1993a), "Accession of the Russian Federation", Council, 14 juni, L/7243 , http://www.wto.org/english/docs_e/gattdocs_e.htm (2011.05.01)

GATT (1993 b), "Working Party on the Accession on the Accession of the Russian Federation", 24 november http://www.wto.org/english/docs_e/gattdocs_e.htm

GATT (1994 a), "Accession of the Russian Federation", 10 mars, L/7410/Add.1, http://www.wto.org/english/docs_e/gattdocs_e.htm

GATT (1994 b), "Accession of the Russian Federation", 1 mars, L/7410 http://www.wto.org/english/docs_e/gattdocs_e.htm

GATT (1994 c) – ”Special GATT Course for Officials from the Russian Federation and Ukraine”, 14 oktober, GATT/1649 http://www.wto.org/english/docs_e/gattdocs_e.htm

GATT (1994 d) – ”Statement by Peter Sutherland, Director General, GATT, On WTO Application by Russian Federation”, 9 december, GW/10 http://www.wto.org/english/docs_e/gattdocs_e.htm

Hoekman M. Bernard och Kostecki. M Michael. (2009), *The Political Economy of the World Trading System – The WTO and Beyond*, tredje upplagan, New York: Oxford University Press.

Jones, K. (2007), ”The Political Economy of WTO Accession: The Unfinished Business of Universal Membership”, i S.Sutyurin (red.), *Evolution av Internationella handelssystem. Perspektiv för utvecklingsmarknader*, St.Petersburg: Evropejskij Dom. s. 27, 30, 31, 32, 33, 34, 35.

Kiselev, I. (2006), ”WTO har inte hunnit till G8 konferensen” *Vzgljad. Delovaja Gazeta* <http://www.vz.ru/economy/2006/7/15/41551.html> (2011.05.02)

Lal Das, Bhagirath. (1999), *The World Trade Organisation – A GUIDE to the Framework for International Trade*, Penang: Third World Network. s. 56, 63-64, 56-57, 67

Lenta.ru (2011a), ”Georgien har stoppat förhandlingar om Rysslands medlemskap i WTO”, *Lenta* <http://lenta.ru/news/2008/04/28/block/> (2011.05.03)

Lenta.ru (2011b), ”Georgien har avböjt att delta i förhandlingarna med Ryssland”, *Lenta* <http://lenta.ru/news/2008/06/13/wto/> (2011.05.03)

Lenta.ru (2011c), ”Ryssland sköt upp inträde i WTO på obestämd tid”, *Lenta* <http://lenta.ru/news/2008/08/25/wto1/> (2011.05.03)

Lenta.ru (2011d), ”Ryssland ökar kraftigt förhandlingar om anslutning till WTO”, *Lenta* <http://lenta.ru/news/2010/09/28/wto/> (2011.05.04)

Lenta.ru (2011e), ”Ryssland kom överens om anslutning till WTO med USA”, *Lenta* <http://lenta.ru/news/2010/10/01/agree/> (2011.05.04)

Lenta.ru (2011f), ”Ryssland gick med på att avskaffa avgift för att flyga över Sibirien p.g.a. WTO”, *Lenta* <http://lenta.ru/news/2010/11/29/charge/> (2011.05.04)

Lenta.ru (2011g), ”Moskva och Bryssel har kommit överens om Rysslands anslutning till WTO”, *Lenta* <http://lenta.ru/news/2010/12/07/wto/> (2011.05.04)

Lenta.ru (2011h), ”German Gref”, *Lenta* <http://www.lenta.ru/lib/14159770/> (2011.05.05)

Lenta.ru (2011i), ”Georgisk domstol har arresterat de ryska officerarna för två månader”, *Lenta* <http://lenta.ru/news/2006/09/29/arrets/> (2011.05.05)

Lenta.ru (2011j), ”Ryssland har blockat Georgien”, *Lenta* <http://www.lenta.ru/news/2006/10/02/blockade/> (2011.05.17)

MEU(2010), Intervju med M.Medvedkov, *Ministeriet för ekonomisk utveckling* http://www.economy.gov.ru/minec/press/interview/doc20101206_03 (2011.05.05)

MID(2011), Intervju med Rysslands utrikesminister Sergej Lavrov, *Rysslands*

Utrikesdepartementet

http://www.mid.ru/brp_4.nsf/0/6B2B0E2354159A97C325788E0024F2F3 (2011.05.19)

MTN (1994) – Multilateral Trade Negotiations The Uruguay Round, "Russian Federation", 14 april, MTN.TNC/MIN(94)/ST/85 http://www.wto.org/english/docs_e/gattdocs_e.htm

Newsru.com (2011a), "Georgien: vin är en politisk produkt", *Newsru* <http://www.newsru.com/background/05apr2006/vine.html> (2011.05.17)

Polit.ru (2011a), "Kommersant": Ryssland och Georgien har hittat en kompromiss i frågan om WTO", *Polit.ru* <http://www.polit.ru/news/2011/05/04/wto.html> (2011.05.17)

Polit.ru (2011b), "Sergej Lavrov planerar att ansluta sig till WTO utan Tbilisi tillstånd", *Polit.ru* <http://www.polit.ru/news/2011/04/26/wto.html> (2011.05.19)

Portanskij, A. (2004), "Rysslands anslutning till WTO och perspektiv för det multilaterala handelssystemet" i S.Sutyurin (red.), *Nuläge och utvecklingsmöjligheter för det internationella handelssystemet*, St.Petersburg: OCEiM. s. 95

[Портанский, А.(2004), «Присоединение России к ВТО и перспективы многосторонней торговой системы» под ред. С.Сутырина, *Современное состояние и перспективы развития международной торговой системы*, СПб.: ОЦЭиМ, стр, 95.]

Pregelj V. (2005), "The Jackson-Vanik Amendment: A Survey," *CRS Report for Congress*

Rian.ru (2008a), "Förmögenhet av Oleg Deripaska", *Rian* <http://www.rian.ru/economy/20081222/157831197.html> (2011.05.20)

Rian.ru (2008b), "Georgien och Schweiz har utväxlat noter om representationen av georgiska intressen", *Rian* <http://www.rian.ru/world/20090109/158816284.html> (2011.05.21)

Sutyurin, S. Sutyurin, I. (2007), "Status av tillhandahållande inom Rysslands anslutning till WTO" i S.Sutyurin (red.), *Evolution av Internationella handelssystem. Perspektiv för utvecklingsmarknader*, St.Petersburg: Evropejskij Dom. s.118

[Сутырин, С. Сутырин, И. (2007), «Состояние информационной обеспеченности процесса присоединения России к ВТО» под ред. С.Сутырина, *Эволюция международной торговой системы: перспективы для развивающихся рынков*, СПб.: Европейский Дом, стр.118]

Sutyurin, S. (2008), (red.), *WTO: mekanismen för interaktionen av de nationella ekonomierna. Hot och möjligheter vid inträdet på den internationella marknaden*, Moskva: Eksmo. s. 364-365, 365, 365-366, 366-367, 368-369

[Под ред. С.Сутырина, (2008), *ВТО: механизм взаимодействия национальных экономик. Угрозы и возможности в условиях выхода на международный рынок*, М.: Эксмо.]

Tarr, D. och Volchkova, N. (2010), "Russian Trade and Foreign Direct Investment Policy at the Crossroads", *World Bank, Policy Research Working Paper 5255*.

Tarr, D. "Russian WTO accession: Achievements, impacts, challenges", *World Bank & OECD* <http://www.oecd.org/dataoecd/28/4/40747249.pdf>. (2011.05.03)

Tarr, D. (2006), "Completion Report for DFID Funded Project through the World Bank on Assistance to the Russian Government with its WTO Accession", *World Bank* http://siteresources.worldbank.org/INTRANETTRADE/Resources/DFID_Project_completion_report.pdf

Åslund, A. (2010), "Why Doesn't Russia Join the WTO?", *The Washington Quarterly*, Vol. 33, Nr. 2, s. 49-63 (Artikel).

Åslund, A. Bergsten, F. (2010), "Let Russia Join the WTO" *Foreign Policy* http://www.foreignpolicy.com/articles/2010/06/18/let_russia_join_the_wto?page=0,0 (2011-05-26)

Wehrheim, P. (2003), "Russia's Agricultural Policy Negotiations with the WTO: Are Institutional Rigidities Preventing Gains from Further Trade Liberalization?", *The Iris Discussion Papers on Institutions & Development*. <http://www.iris.umd.edu/download.aspx?ID=ad229ed2-49c3-4665-89f7-5f5745372ad8>. (2011.05.01)

WDI (2011a), World Development Indicators, The World Bank, <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD>

WDI (2011b) World Development Indicators, The World Bank <http://data.worldbank.org/indicator/NE.IMP.GNFS.ZS>

WDI (2011c), World Development Indicators, The World Bank, <http://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.ZS>

WITS (2011), "UN-Comtrade", World Integrated Trade Solutions, <https://wits.worldbank.org/WITS/WITS/Restricted/Login.aspx>

WTO.org (2011a), Understanding the WTO: The Organization, Members and Observers, *World Trade Organization* http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm (2011.05.01)

WTO.org (2011b), Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization, *World Trade Organization* http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/04-wto_e.htm#articleIX (2011.05.27)

WTO.com (2011), "WTO Sights Set on April-Russia to Join?", *WTO World Business Portal*, <http://www.wto.com/wto-sights-set-on-april-russia-to-join/> (2011.05.04)

WTO.ru (2011a), Main Stages of negotiations, *Russia and World Trade Organisation* <http://www.wto.ru/russia.asp?f=etaps&t=10> (2011.05.10)

WTO.ru (2011b), Main Stages of negotiations, *Russia and World Trade Organisation* <http://www.wto.ru/russia.asp?f=etaps&t=10> hämtad på ryska (2011.05.02)

WTO.ru (2011c), Calender of Events, *Russia and World Trade Organisation* <http://www.wto.ru/monitor.asp?f=calendar&t=4> hämtad på ryska (2011.05.03)

WTO.ru (2011d), News, *Russia and World Trade Organisation* http://www.wto.ru/ru/news.asp?msg_id=28112 hämtad på ryska (2011.05.04)

WTO.ru (2011e), News, *Russia and World Trade Organisation*

http://www.wto.ru/ru/news.asp?msg_id=28106 hämtad på ryska (2011.05.04)

WTO.ru (2011f), "Negotiations on Tariffs", *Russia and World Trade Organisation*, <http://www.wto.ru/monitor.asp?f=tarrifs> (2011.05.04)

WTO.ru (2011g) "On the Current State of Russia's WTO Accession negotiations", *Russia and World Trade Organisation*, <http://www.wto.ru/russia.asp?f=dela&t=11> (2011.05.04)

WTO.ru (2011 h) "Strategy of Shaping up Tariff Proposals on Market Access for Goods Within the Framework of Russia's Accession to WTO", *Russia and World Trade Organisation*, <http://www.wto.ru/russia.asp?f=tarneg&t=11> (2011.05.04)

WTO.ru (2011i) " On the Current State of Russia's WTO Accession negotiations", *Russia and World Trade Organisation*, <http://www.wto.ru/russia.asp?f=dela&t=11>

WTO.ru (2011j) "Negotiations on Russia's accession to the WTO in the services sector" *Russia and World Trade Organisation* <http://www.wto.ru/monitor.asp?f=uslugi> (2011.05.12)

WTO.ru (2011k) News, *Russia and World Trade Organisation*. hämtad på ryska http://www.wto.ru/ru/news.asp?msg_id=21160 (2011.05.14)

WTO ru (2011 l) "Negotiations on system issues in the process of accession of Russia to the WTO", *Russia and World Trade Organisation* <http://www.wto.ru/monitor.asp?f=system> (2011.05.05)

WTO.ru (2011m) "Russian legislation nearly complies with WTO standards", *Russia and World Trade Organisation* http://www.wto.ru/en/news.asp?msg_id=13164 (2011.05.11)

WTO.ru (2011n) "Calendar of Events", *Russia and World Trade Organisation* <http://www.wto.ru/monitor.asp?f=calendar&t=4> (2011.05.23)

WTO.ru (2011o) "U.S. Congress is going to start debates on the Jackson-Vanik amendment", *Russia and World Trade Organisation* http://www.wto.ru/en/news.asp?msg_id=28119 (2011.05.23)

WTO.ru (2011p) News, *Russia and World Trade Organisation*, hämtad på ryska http://www.wto.ru/ru/news.asp?msg_id=28112 (2011.05.19)

Vinodling och vinproduktion i Ryssland (2005), "Vin Karta över Ryssland. Leverantörer från OSS har hållit sina gränser", *Vinodling och vinproduktion i Ryssland. Professionell information politisk portal* http://www.svvr.ru/Vinodelie_stran_SNG_v_2005_gody (2011.05.17)

Appendix 1

Tabell 7) Ryssland

	Basperiod	Slutperiod
BNP per capita (Konstanta US-Dollar)	2 749	8 684
Importandel av BNP (%)	23	22
Exportandel av BNP (%)	25	31
Huvudsakliga Importvaror	UN Special Code, Medicaments include vet, Telecom equipments, Meat fresh/chld/froz, Sugar/mollasses/honey, Indust heat/cool equipmt, Heavy petrol/bitum oils, Passenger cars etc., Fruit/nuts, fresh/dried, Special indust machn nes	machinery, vehicles, pharmaceutical products, plastic, semi-finished metal products, meat, fruits and nuts, optical and medical instruments, iron, steel
Huvudsakliga Exportvaror	Natural gas, Petrol./bitum. oil,crude, Heavy petrol/bitum oils, Aluminium, Flat rolled iron/st prod, Primary/prods iron/steel, Manufactured fertilizers, Nickel, Copper	petroleum and petroleum products, natural gas, metals, wood and wood products, chemicals, and a wide variety of civilian and military manufactures
Huvudsakliga Importpartners	EU, Vitryssland, USA, Ukraina, Kazakstan	EU, Kina, USA, Ukraina, Japan
Huvudsakliga Exportpartners	EU, Ukraina, Vitryssland, USA, Kina	EU, Vitryssland, Kina, Turkiet, Ukraina

Källa: (WTO.org 2011a); WDI (2011 a, b,c)

Tabell 8) BNP per capita (Konstanta US Dollar), Basperiod och Slutperiod

Land	Basperiod	Slutperiod	Land	Basperiod	Slutperiod
Förenade Arabemiraten	47 565	50 070	Costa Rica	3 507	6 386
Schweiz	37 328	63 629	Kuba	2 565	N/A
Norge	35 926	79 089	Colombia	2 561	5 126
Japan	33 800	39 738	Thailand	2 473	3 893
USA	30 364	45 989	Peru	2 389	4 469
Island	27 290	38 029	Dominikanska Rep.	2 330	4 637
Hong Kong	27 170	30 065	Tunisien	2 051	3 792
Singapore	25 255	36 537	Ecuador	1 943	4 202
Australien	21 443	42 279	El Salvador	1 907	3 424
Kanada	20 390	39 599	Paraguay	1 767	2 242
Israel	18 573	26 256	Guatemala	1 698	2 661
Nya Zeeland	17 147	29 352	Armenien	1 599	2 826
EU (27)	N/A	N/A	Bulgarien	1 582	6 423
Brunei	16 739	N/A	Rumänien	1 565	7 500
Saudiarabien	15 881	14 799	Marocko	1 193	2 811
Kuwait	15 329	N/A	Egypten	1 183	2 270
Syd Korea	11 235	17 078	Kina	1 135	3 744
Argentina	8 210	7 626	Indonesien	1 095	2 349
Oman	8 071	16 207	Bolivia	1 014	1 758
Uruguay	7 361	9 420	Filippinerna	874	1 752
Tjeckien	6 008	18 139	Sri Lanka	854	2 068
Kroatien	5 974	14 222	Vietnam	835	1 113
Chile	5 580	9 644	Honduras	797	1 918
Slovakien	5 428	16 176	Georgien	772	2 449
Brasilien	5 228	8 230	Nicaragua	698	1 069
Malaysia	4 623	7 030	Kambodja	603	706
Ungern	4 583	12 868	Moldavien	548	1 516
Polen	4 472	11 273	Pakistan	486	955
Mexico	4 274	8 143	Indien	426	1 192
Turkiet	4 182	8 215	Mongoliet	384	1 573
Panama	3 958	7 155	Venezuela	356	11 490
Ukraina	3 899	2 468	Kirgizistan	279	860
Mauritius	3 647	6 735	Taiwan	N/A	N/A
Sydafrika	3 636	5 786			

Källa: WDI(2011a)

Tabell 8) Importandel av BNP % (Varor & Tjänster), Basperiod och Slutperiod

Land	Basperiod	Slutperiod	Land	Basperiod	Slutperiod
Förenade Arabemiraten	66,68	N/A	Costa Rica	44,59	55,18
Schweiz	34,85	N/A	Kuba	19,41	N/A
Norge	33,15	28,75	Colombia	20,90	21,70
Japan	9,77	N/A	Thailand	46,59	73,86
USA	12,81	N/A	Peru	18,58	26,48
Island	35,71	47,61	Dominikanska Rep.	40,20	39,15
Hong Kong	131,01	201,63	Tunisien	46,22	65,29
Singapore	N/A	215,27	Ecuador	28,36	37,75
Australien	20,65	22,56	El Salvador	37,55	49,80
Kanada	39,44	N/A	Paraguay	58,82	58,85
Israel	66,29	41,55	Guatemala	23,60	39,59
Nya Zeeland	27,65	N/A	Armenien	43,23	39,79
EU (27)	N/A	N/A	Bulgarien	46,83	83,25
Brunei	58,49	N/A	Rumänien	36,24	40,36
Saudiarabien	37,82	37,55	Marocko	32,23	50,25
Kuwait	39,59	25,64	Egypten	24,90	38,77
Syd Korea	33,00	54,10	Kina	22,56	28,49
Argentina	12,77	20,65	Indonesien	28,13	28,63
Oman	28,05	N/A	Bolivia	29,36	37,96
Uruguay	20,25	32,25	Filippinerna	58,78	38,70
Tjeckien	55,31	72,54	Sri Lanka	43,60	38,32
Kroatien	49,38	50,28	Vietnam	92,75	94,75
Chile	29,20	41,05	Honduras	51,82	81,59
Slovakien	69,99	85,28	Georgien	42,40	58,26
Brasilien	9,02	14,17	Nicaragua	47,87	N/A
Malaysia	92,38	N/A	Kambodja	72,95	N/A
Ungern	63,37	80,22	Moldavien	74,29	91,53
Polen	30,81	43,47	Pakistan	20,77	23,80
Mexico	30,37	30,47	Indien	12,07	28,02
Turkiet	20,18	28,35	Mongoliet	53,03	71,54
Panama	67,74	74,04	Venezuela	21,99	20,24
Ukraina	47,83	47,83	Kirgizistan	47,58	93,58
Mauritius	66,34	67,69	Taiwan	N/A	N/A
Sydafrika	23,44	38,47			

Källa: WDI (2011b)

Tabell 9) Anslutning till WTO och Start av Bilateral Förhandlingar

Land	Anslutning	Start av Bilateral förhandlingar	Land	Anslutning	Start av Bilateral Förhandlingar
Förenade Arabemiraten	10-apr-96	2007	Costa Rica	01-jan-95	
Schweiz	01-jan-95	1997	Kuba	20-apr-95	
Norge	01-jan-95	1997	Colombia	30-apr-95	1998
Japan	01-jan-95	1997	Thailand	01-jan-95	1997
USA	01-jan-95	1997	Peru	01-jan-95	
Island	01-jan-95		Dominikanska Republiken	09-mar-95	
Hong Kong	01-jan-95		Tunisien	29-mar-95	
Singapore	01-jan-95		Ecuador	21-jan-96	
Australien	01-jan-95	1998	El Salvador	07-maj-95	
Kanada	01-jan-95	1998	Paraguay	01-jan-95	
Israel	21-apr-95		Guatemala	21-jul-95	
Nya Zeeland	01-jan-95		Armenien	05-feb-03	
EU (27)	01-jan-95	1997	Bulgarien	01-dec-96	
Brunei	01-jan-95		Rumänien	01-jan-95	
Saudiarabien	11-dec-05	2007	Marocko	01-jan-95	
Kuwait	01-jan-95		Egypten	30-jun-95	
Syd Korea	01-jan-95	1997	Kina	11-dec-01	
Argentina	01-jan-95		Indonesien	01-jan-95	
Oman	09-nov-00		Bolivia	12-sep-95	
Uruguay	01-jan-95		Filippinerna	01-jan-95	1998
Tjeckien	01-jan-95	1998	Sri Lanka	01-jan-95	1998
Kroatien	30-nov-00		Vietnam	11-jan-07	2007
Chile	01-jan-95		Honduras	01-jan-95	
Slovakien	01-jan-95	1998	Georgien	14-jun-00	
Brasilien	01-jan-95		Nicaragua	03-sep-95	
Malaysia	01-jan-95		Kambodja	13-okt-04	2007
Ungern	01-jan-95	1998	Moldavien	26-jul-01	
Polen	01-jul-95	1998	Pakistan	01-jan-95	
Mexico	01-jan-95	1997	Indien	01-jan-95	
Turkiet	26-mar-95	1998	Mongoliet	29-jan-97	
Panama	06-sep-97		Venezuela	01-jan-95	
Ukraina	16-maj-08	2008	Kirgizistan	20-dec-98	
Mauritius	01-jan-95		Taiwan	01-jan-02	
Sydafrika	01-jan-95				

Källa: WTO org (2011a)

Tabell 10). Import och Exportpartner, Basperiod och Slutperiod

Land	Importpartner Basperiod	Importpartner Slutperiod	Exportpartner Basperiod	Exportpartner Slutperiod
Förenade Arabemiraten	EU, USA, Indien, Japan, USA. Ryssland Topp 25	EU, Indien, Kina, USA, Japan. Ryssland Topp 25	Japan, Taiwan, Iran, Indien, Irak. Ryssland Topp 25	Indien, Iran, Irak, Schweiz, EU. Ryssland Topp 25
Schweiz	EU, USA, Japan, Kina, Ryssland	EU, USA, Kina, Japan, Vietnam. Ryssland Topp 10	EU, USA, Japan, Hong Kong, Singapore. Ryssland Topp 20	EU, USA, Japan, Kina, Hong Kong. Ryssland Topp 15
Norge	EU, USA, Japan, Kina, Ryssland	EU, Kina, USA, Japan, Kanada. Ryssland Topp 10	EU, USA, Kanada, Japan, Taiwan. Ryssland Topp 15	EU, USA, Kanada, Kina, Syd Korea. Ryssland Topp 10
Japan	USA, Kina, EU, Indonesien, Syd Korea. Ryssland Topp 20	Kina, USA, Australien Saudiarabien, Förenade Arabemiraten. Ryssland Topp 15	USA, EU, Taiwan, Hong Kong, Syd Korea. Ryssland Topp 40	Kina, USA, Syd Korea, Taiwan, Hong Kong. Ryssland Topp 10
USA	Kanada, EU, Japan, Mexico, Kina. Ryssland Topp 25	Kina, EU, Kanada, Mexico, Japan. Ryssland Topp 15	Kanada, EU, Mexico, Japan, Syd Korea. Ryssland Topp 30	EU, Kanada, Mexico, Kina, Japan. Ryssland Topp 20
Island	EU, Norge, USA, Japan, Ryssland	EU, Norge, USA, Kina, Brasilien. Ryssland Topp 15	EU, USA, Japan, Schweiz, Ryssland	EU, Norge, USA, Kina, Nigeria. Ryssland Topp 10
Hong Kong	Kina, Japan, USA, Taiwan, EU. Ryssland Topp 15	Kina, Japan, EU, Taiwan, Syd Korea. Ryssland Topp 20	Kina, USA, EU, Japan, Singapore. Topp 20	Kina, EU, USA, Japan, Taiwan. Ryssland Topp 25
Singapore	Japan, USA, Malaysia, EU, Thailand. Ryssland Topp 35	EU, USA, Malaysia, Kina, Japan. Ryssland Topp 25	USA, Malaysia, EU, Hong Kong, Japan. Ryssland Topp 15	Hong Kong, Malaysia, Kina, Indonesien, EU. Ryssland Topp 40
Australien	USA, EU, Japan, Kina, Nya Zeeland. Ryssland Topp 45	EU, Kina, USA, Japan, Thailand, Ryssland Topp 35	Japan, USA, Nya Zeeland, Syd Korea, EU. Ryssland Topp 35	Kina, Japan, EU, Korea, Indien, Ryssland Topp 30
Kanada	USA, EU, Japan, Mexico, Kina. Ryssland Topp 20	USA, EU, Kina, Mexico, Japan. Ryssland Topp 20	USA, EU, Japan, Kina, Syd Korea. Ryssland Topp 30	USA, EU, Kina, Japan, Mexico. Ryssland Topp 15
Israel	USA, EU, Schweiz, Japan, Hong Kong. Ryssland Topp 25	EU, USA, Kina, Schweiz, Japan. Ryssland Topp 10	USA, EU, Hong Kong, Japan, Syd Korea. Ryssland Topp 20	USA, EU, Hong Kong, Indien, Turkiet. Ryssland Topp 15
Nya Zeeland	Australien, USA, EU, Japan, Kina. Ryssland Topp 50	Australien, EU, Kina, USA, Japan. Ryssland Topp 20	Australien, Japan, USA, EU, Syd Korea. Ryssland Topp 15	Australien, EU, USA, Kina, Japan. Ryssland Topp 30
EU (27)	N/A	Kina, USA, Ryssland, Schweiz, Norge	N/A	USA, Schweiz, Kina, Ryssland, Turkiet
Brunei	Singapore, Malaysia, EU, Japan, USA. Ryssland Topp 40	Malaysia, Singapore, Japan, EU, USA. Ryssland Topp 50 (2006)	Japan, Syd Korea, Thailand, Singapore, Malaysia. Ryssland Topp 40 (2006)	Japan, Indonesien, Syd Korea, Australien, USA. Topp 15 (2006)
Saudiarabien	EU, USA, Kina, Japan, Syd Korea. Ryssland Topp 20	EU, USA, Kina, Japan, Syd Korea. Ryssland Topp 15	Japan, Taiwan, USA, EU, Förenade Arabemiraten. Ryssland Topp 70	Japan, Taiwan, USA, EU, Förenade Arabemiraten. Ryssland Topp 75

Fortsättning Tabell 10) Import- och Exportpartner, Basperiod och Slutperiod

Land	Importpartner Basperiod	Importpartner Slutperiod	Exportpartner Basperiod	Exportpartner Slutperiod
Turkiet	EU, USA, Ryssland, Japan, Syd Korea	EU, Ryssland, Kina, USA, Iran	EU, USA, Ryssland, Algeriet, Israel	EU, Irak, Schweiz, USA, Ryssland
Panama	USA, Japan, EU, Ecuador, Mexico. Ryssland Topp 30	USA, EU, Costa Rica, Mexico, Kina. Ryssland Topp 50	USA, EU, Costa Rica, Honduras, Nicaragua. Ryssland Topp 30	USA, EU, Costa Rica, Taiwan, Kina. Ryssland Topp 45
Ukraina	Ryssland, EU, Turkmenistan, Kina, Kazakstan	EU, Ryssland, Kina, Kazakstan, Vitryssland	Ryssland, Turkiet, EU, Vitryssland, USA	EU, Ryssland, Turkiet, Kina, Kazakstan
Mauritius	EU, Sydafrika, Indien, Kina, Hong Kong. Ryssland Topp 45	EU, Indien, Kina, Sydafrika, Japan. Ryssland Topp 35	EU, USA, Madagaskar, Schweiz, Indien. Ryssland Topp 45	EU, USA, Madagaskar, Sydafrika, Seychellerna. Ryssland Topp 40
Sydafrika	EU, USA, Japan, Taiwan, Australien. Ryssland Topp 30	EU, Kina, USA, Saudiarabien, Japan. Ryssland Topp 35	EU, USA, Japan, Zimbabwe, Taiwan. Ryssland Topp 40	EU, Kina, USA, Japan, Schweiz. Ryssland Topp 35
Costa Rica	USA, EU, Venezuela, Mexico, Japan. Ryssland Topp 25	USA, EU, Mexico, Japan, Kina. Ryssland Topp 25	USA, EU, Guatemala, Panama, Nicaragua. Ryssland Topp 20	USA, EU, Kina, Panama, Hong Kong. Ryssland Topp 25
Kuba	EU, Venezuela, Kina, Kanada, Mexico. Ryssland Topp 10	EU, Kina, USA, Kanada, Brasilien. Ryssland Topp 15	Ryssland, Kanada, EU, Japan, Kina	Venezuela, EU, Ryssland, Bolivia, Mexico
Colombia	USA, EU, Venezuela, Japan, Mexico. Ryssland Topp 15	USA, EU, Kina, Mexico, Brasilien. Ryssland Topp 20	USA, EU, Venezuela, Ecuador, Peru. Ryssland Topp 20	USA, EU, Venezuela, Ecuador, Schweiz. Ryssland Topp 30
Thailand	Japan, USA, EU, Singapore, Malaysia. Ryssland Topp 20	Japan, Kina, EU, Malaysia, USA. Ryssland Topp 15	USA, Japan, Singapore, EU, Hong Kong. Ryssland Topp 35	EU, USA, Kina, Japan, Hong Kong. Ryssland Topp 25
Peru	USA, EU, Colombia, Venezuela, Japan. Ryssland Topp 20	USA, Kina, EU, Brasilien, Ecuador. Ryssland Topp 20 (2007)	EU, USA, Kina, Japan, Brasilien. Ryssland Topp 35	USA, EU, Kina, Schweiz, Kanada. Ryssland Topp 40 (2007)
Dominikanska Rep.	N/A	USA, Kina, EU, Venezuela, Mexico. Ryssland Topp 25	N/A	USA Haiti, EU, Kina, Japan. Ryssland Topp 45
Tunisien	EU, USA, Libyen, Japan, Argentina. Ryssland Topp 10	EU, Kina, USA, Ryssland, Turkiet	EU, Libyen, Indien, Schweiz, Algeriet. Ryssland Topp 30	EU, Libyen, Algeriet, Indien, Marocko. Ryssland Topp 30
Ecuador	USA, EU, Colombia, Japan, Venezuela. Ryssland Topp 15	USA, Kina, Colombia, EU, Japan. Ryssland Topp 20	USA, EU, Colombia, Peru, Chile. Ryssland Topp 10	USA, EU, Panama, Peru, Chile. Ryssland Topp 10
El Salvador	USA, EU, Guatemala, Mexico, Costa Rica. Ryssland Topp 15	USA, Guatemala, Mexico, EU, Honduras. Ryssland Topp 25	EU, Guatemala, USA, Honduras, Costa Rica. Ryssland Topp 60	USA, Guatemala, Honduras, EU, Nicaragua. Ryssland Topp 35

Fortsättning Tabell 10) Import- och Exportpartner, Basperiod och Slutperiod

Land	Importpartner Basperiod	Importpartner Slutperiod	Exportpartner Basperiod	Exportpartner Slutperiod
Paraguay	Brasilien, Argentinna, USA, EU, Japan. Ryssland Topp 20	Kina, Brasilien, Argentina, EU, Venezuela. Ryssland Topp 35	Brasilien, EU, Argentina, USA, Bermuda. Ryssland Topp 40	Brasilien, Uruguay, Chile, Argentina, EU. Ryssland Topp 10
Guatemala	USA, Mexico, El Salvador, Venezuela, EU. Ryssland Topp 20	USA, Mexico, Kina, EU, El Salvador. Ryssland Topp 25	USA, El Salvador, Honduras, EU, Costa Rica. Ryssland Topp 80	USA, El Salvador, Honduras, Mexico, EU. Ryssland Topp 50
Armenien	Ryssland, EU, Israel, Iran, Arabemiraten	EU, Ryssland, Kina, Ukraina, Turkiet	EU, Ryssland, Israel, USA, Georgien	EU, Ryssland, USA, Georgien, Kanada
Bulgarien	EU, Ryssland, Ukraina, USA, Turkiet	EU, Ryssland, Turkiet, Kina, Ukraina	EU, Turkiet, Ukraina, Ryssland, USA	EU, Turkiet, Serbien, Ryssland, Makedonien
Rumänien	EU, Ryssland, Syd Korea, USA, Ungern	EU, Kina, Ryssland, Turkiet, Kazhakstan	EU, Turkiet, USA, Ryssland, Egypten	EU, Turkiet, Ryssland, Serbien, Norge
Marocko	EU, Saudiarabien, USA, Japan, Nigeria. Ryssland Topp 15	EU, Kina, USA, Saudiarabien, Ryssland	EU, Indien, Japan, USA, Libyen. Ryssland Topp 15	EU, Indien, USA, Brasilien, Schweiz. Ryssland Topp 10
Egypten	USA, EU, Australien, Japan, Saudiarabien. Ryssland Topp 10	EU, USA, Kina, Saudiarabien, Ryssland	USA, EU, Israel, Singapore, Saudiarabien. Ryssland Topp 20	EU, Indien, USA, Saudiarabien, Japan. Ryssland Topp 30
Kina	Japan, Taiwan, Syd Korea, USA, EU Ryssland Topp 10	Japan, EU, Syd Korea, Kina, Taiwan. Ryssland Topp 15	USA, Japan, EU, Ryssland, Kanada	EU, USA, Hong Kong, Japan, Syd Korea. Ryssland Topp 10
Indonesien	Japan, USA, Singapore, EU, Australien. Ryssland Topp 25	Singapore, Kina, Japan, EU, USA. Ryssland Topp 20	Japan, USA, Singapore, Syd Korea, EU. Ryssland Topp 40	Japan, EU, Kina, USA, Singapore. Ryssland Topp 35
Bolivia	USA, Argentina, Japan, EU, Brasilien. Ryssland Topp 35	Brasilien, Argentina, USA, EU, Kina. Ryssland Topp 40	USA, Argentina, EU, Peru Colombia. Ryssland Topp 30	Brasilien, Syd Korea, EU, Argentina, USA. Ryssland Topp 30 (2007)
Filippinerna	USA, Japan, EU, Syd Korea, Singapore. Ryssland Topp 20	Japan, USA, Kina, Singapore, EU. Ryssland Topp 30	USA, EU, Japan, Singapore, Taiwan. Ryssland Topp 35	EU, USA, Japan, Hong Kong, Kina. Ryssland Topp 30
Sri Lanka	Japan, EU, Indien, Syd Korea, Hong Kong. Ryssland Topp 35	Indien, EU, Singapore, Kina, Iran. Ryssland Topp 45	USA, EU, Japan, Singapore, Förenade Arabemiraten. Ryssland Topp 15	EU, USA, Indien, Förenade Arabemiraten, Ryssland (2,7)
Vietnam	Kina, Singapore, Taiwan, Japan, Syd Korea. Ryssland Topp 15	Kina, Singapore, Taiwan, Japan, Syd Korea. Ryssland Topp 15	USA, Japan, EU, Australien, Kina. Ryssland Topp 15	USA, EU, Japan, Kina, Australien. Ryssland Topp 15
Honduras	USA, Guatemala, Mexico, El Salvador, EU. Ryssland Topp 30	USA, Guatemala, Mexico, El Salvador, EU. Ryssland Topp 20 (2007)	USA, EU, Nicaragua, El Salvador, Guatemala. Ryssland Topp 35	USA, EU, El Salvador, Guatemala, Nicaragua. Ryssland Topp 40 (2007)

Fortsättning Tabell 10) Import- och Exportpartner, Basperiod och Slutperiod

Land	Importpartner Basperiod	Importpartner Slutperiod	Exportpartner Basperiod	Exportpartner Slutperiod
Georgien	EU, Ryssland, Turkiet, Azerbajjan, USA	EU, Turkiet, Ukraina, Azerbajdzjan, Ryssland	Ryssland, Turkiet, Turkmenistan, Schweiz, EU	EU, Turkiet, Azerbajdzjan, Ukraina, Kanada. Ryssland Topp 10
Nicaragua	USA, Costa Rica, Panama, EU, Guatemala. Ryssland Topp 25	USA, Venezuela, Costa Rica, Kina, Mexico. Ryssland Topp 20	USA, EU, El Salvador, Honduras, Costa Rica. Ryssland Topp 15	USA, El Salvador, EU, Venezuela, Honduras. Ryssland Topp 20
Kambodja	Hong Kong, Kina, Taiwan, Thailand, Vietnam. Ryssland Topp 35	Kina, Thailand, Hong Kong, Vietnam, Taiwan. Ryssland Topp 20	USA, EU, Hong Kong, Kanada, Vietnam. Ryssland Topp 30	USA, Hong Kong, EU, Kanada, Vietnam. Ryssland Topp 15
Moldavien	Ukraina, EU, Ryssland, Rumänien, Vitryssland	EU, Ukraina, Ryssland, Kina, Turkiet	Ryssland, EU, Rumänien, Ukraina, Vitryssland	EU, Ryssland, Ukraina, Vitryssland, Turkiet
Pakistan	EU, USA, Japan, Saudiarabien, Förenade Arabemiraten. Ryssland Topp 25	EU, Kina, Saudiarabien, Förenade Arabemiraten, Kuwait. Ryssland Topp 20	EU, USA, Hong Kong, Japan, Förenade Arabemiraten. Ryssland Topp 25	EU, USA, Förenade Arabemiraten, Afghanistan, Kina. Ryssland Topp 25
Indien	USA, EU, Japan, Saudiarabien, Australien. Ryssland Topp 15	EU, Kina, Förenade Arabemiraten, USA, Saudiarabien. Ryssland Topp 20	USA, EU, Hong Kong, Japan, Förenade Arabemiraten. Ryssland Topp 10	EU, Förenade Arabemiraten, USA, Kina, Hong Kong. Ryssland Topp 35
Mongoliet	Ryssland, Japan, EU, Kina, Syd Korea	Ryssland, Kina, EU, Syd Korea, Japan	Kina, Ryssland, USA, EU, Japan	Kina, Kanada, EU, USA, Ryssland
Venezuela	USA, EU, Colombia, Brasilien, Japan. Ryssland Topp 65	USA, EU, Colombia, Kina, Brasilien. Ryssland Topp 20	USA, EU, Colombia, Brasilien, Kanada. Ryssland Topp 35	Taiwan, USA, Colombia, EU, Kina. Ryssland Topp 55
Kirgizistan	Ryssland, Uzbekistan, Kazhakstan, USA, EU	Ryssland, Kina, EU, Kazhakstan, Uzbekistan	Uzbekistan, Ryssland, Kina, Kazhakstan, EU	Schweiz, Ryssland, Uzbekistan, Kazhakstan, Förenade Arabemiraten
Taiwan	Japan, USA, Kina, Syd Korea, EU. Ryssland Topp 15	Japan, Kina, USA, EU, Syd Korea. Ryssland Topp 15	Kina, Hong Kong, USA, EU, Japan. Ryssland Topp 25	Kina, Hong Kong, USA, EU, Japan. Ryssland Topp 25

Källor: WITS (2011), CIA (2011)

Tabell 11) Huvudsakliga Import- och Exportvaror, Basperiod och Slutperiod

Land	Importvaror Basperiod	Importvaror Slutperiod	Exportvaror Basperiod	Exportvaror Slutperiod
Förenade Arabemiraten	UN Special Code, Gold non-monetary ex ore, Passenger cars etc., Jewellery, Pearls/precious stones, Telecomms equipment nes	machinery and transport equipment, chemicals, food	Petrol./bitum. oil,crude, UN Special Code, Heavy petrol/bitum oils, Gold non-monetary ex ore, Pearls/precious stones, Passenger	crude oil 45%, natural gas, reexports, dried fish, dates
Schweiz	Passenger cars etc, Computer equipment, Pearls/precious stones, Medicaments include vet, Heavy petrol/bitum oils	machinery, chemicals, vehicles, metals; agricultural products, textiles	Watches and clocks, Medicaments include vet, Organo-inorganic compnds, Pharmaceut exc medicamnt, Special indust machn	machinery, chemicals, metals, watches, agricultural products
Norge	Ships/boats/etc, Passenger cars etc, Computer equipment, Telecomms equipment nes, Iron/steel pipe/tube/etc	machinery and equipment, chemicals, metals, foodstuffs	Petrol./bitum. oil,crude, Natural gas, UN Special Code, Fish,live/frsh/chld/froz, Aluminium, Heavy petrol/bitum	petroleum and petroleum products, machinery and equipment, metals, chemicals, ships, fish
Japan	Petrol./bitum. oil,crude, Valves/transistors/etc, Computer equipment, Natural gas, Passenger cars etc	machinery and equipment, fuels, foodstuffs, chemicals, textiles, raw materials	Passenger cars etc, Valves/transistors/etc, Computer equipment, Office equip parts/accs.,Motor veh parts/access	transport equipment, motor vehicles, semiconductors, electrical machinery, chemicals
USA	Passenger cars etc, Petrol./bitum. oil,crude, Computer equipment, Valves/transistors/etc, UN Special Code, Office equip parts/accs.	agricultural products, industrial supplies (crude oil), capital goods (computers, telecommunications equipment, motor vehicle parts,	Valves/transistors/etc, Aircraft/spacecraft/etc, Motor veh parts/access, Computer equipment, Telecomms equipment nes	agricultural products (soybeans, fruit, corn), industrial supplies (organic chemicals), capital goods (transistors, aircraft, motor vehicle
Island	Heavy petrol/bitum oils, Passenger cars etc, Electrical equipment nes, Computer equipment, Telecomms equipment nes	machinery and equipment, petroleum products, foodstuffs, textiles	Fish,live/frsh/chld/froz., Fish,dried/salted/smoked, Aluminium, Fish/shellfish,prep/pres, Animal	fish and fish products 40%, aluminum, animal products, ferrosilicon, diatomite
Hong Kong	Valves/transistors/etc, Telecomms equipment nes, Footwear, Baby carr/toy/game/sport, Office equip parts/accs.	raw materials and semi-manufactures, consumer goods, capital goods, foodstuffs, fuel (most is reexported)	Baby carr/toy/game/sport, Telecomms equipment nes, Valves/transistors/etc, Footwear, Office equip parts/accs.	electrical machinery and appliances, textiles, apparel, footwear, watches and clocks, toys, plastics, precious stones, printed
Singapore	Valves/transistors/etc, Office equip parts/accs., Petrol./bitum. oil,crude., Computer equipment, Telecomms equipment nes	machinery and equipment, mineral fuels, chemicals, foodstuffs, consumer goods	Computer equipment, Valves/transistors/etc., Office equip parts/accs., Heavy petrol/bitum oils, Telecomms equipment nes	machinery and equipment (including electronics), consumer goods, pharmaceuticals and other chemicals, mineral fuels
Australien	Passenger cars etc, Computer equipment, Petrol./bitum. oil,crude, Gold non-monetary ex ore, Telecomms equipment nes	machinery and transport equipment, computers and office machines, telecommunication equipment and parts; crude oil and petroleum	Coal non-agglomerated, Gold non-monetary ex ore, Iron ore/concentrates, UN Special Code, Wheat/meslin, Aluminium	coal, iron ore, gold, meat, wool, alumina, wheat, machinery and transport equipment

Fortsättning Tabell 11) Huvudsakliga Import- och Exportvaror, Basperiod och Slutperiod

Land	Importvaror Basperiod	Importvaror Slutperiod	Exportvaror Basperiod	Exportvaror Slutperiod
Kanada	Motor veh parts/access, Passenger cars etc, Internal combust engines, Computer equipment, Valves/transistors/etc	machinery and equipment, motor vehicles and parts, crude oil, chemicals, electricity, durable consumer goods	Passenger cars etc, UN Special Code, Paper/paperboard, Motor veh parts/access, Wood simply worked, Goods/service vehicles	motor vehicles and parts, industrial machinery, aircraft, telecommunications equipment; chemicals, plastics, fertilizers;
Israel	Pearls/precious stones, Petrol./bitum. oil,crude., Passenger cars etc, Telecomms equipment nes, Computer equipment	raw materials, military equipment, investment goods, rough diamonds, fuels, grain, consumer goods	Pearls/precious stones, Telecomms equipment nes, Computer equipment, Aircraft/spacecraft/etc, Valves/transistors/etc	machinery and equipment, software, cut diamonds, agricultural products, chemicals, textiles and appare
Nya Zeeland	Passenger cars etc, Petrol./bitum. oil,crude., Computer equipment, Ships/boats/etc, Telecomms equipment nes	machinery and equipment, vehicles and aircraft, petroleum, electronics, textiles, plastics	Milk pr exc buttr/cheese., Meat nes,fresh/chld/froz., Beef, fresh/child/frozn., Butter and cheese., Wool/animal hair	dairy products, meat, wood and wood products, fish, machinery
EU (27)	Petrol./bitum. oil,crude, UN Special Code, Valves/transistors/etc, Computer equipment, Telecomms equipment nes, Office equip	machinery, vehicles, aircraft, plastics, crude oil, chemicals, textiles, metals, foodstuffs, clothing	Passenger cars etc, UN Special Code, Telecomms equipment nes, Aircraft/spacecraft/etc, Medicaments include vet,	Jordbruksprodukter, Fossila bränslen och gruvprodukter, Manufactures
Brunei	Passenger cars etc, Aircraft/spacecraft/etc, Electrical equipment nes, Iron/steel pipe/tube/etc, Lime/cement/constr	machinery and transport equipment, manufactured goods, food, chemicals	Natural gas, Petrol./bitum. oil,crude, Heavy petrol/bitum oils, Ships/boats/etc, Aircraft/spacecraft/etc	crude oil, natural gas, garments
Saudiarabien	Passenger cars etc, Iron/steel pipe/tube/etc, Telecomms equipment nes, Indust heat/cool equipmt, Goods/service vehicles	machinery and equipment, foodstuffs, chemicals, motor vehicles, textiles	Petrol./bitum. oil,crude., Heavy petrol/bitum oils, Liquid propane/butane, Primary ethylene polymer, Alcohols/phenols/derivs	petroleum and petroleum products
Kuwait	Passenger cars etc, Power generating equ nes, Special indust machn nes, Motor veh parts/access, Iron/steel pipe/tube/etc	food, construction materials, vehicles and parts, clothing	Petrol./bitum. oil,crude., Heavy petrol/bitum oils., Residual petrol. Prods., Liquid propane/butane, Manufactured fertilizers	oil and refined products, fertilizers
Syd Korea	Petrol./bitum. oil,crude, Valves/transistors/etc, Gold non-monetary ex ore, Special indust machn nes, Measure/control app nes	machinery, electronics and electronic equipment, oil, steel, transport equipment, organic chemicals, plastics	Valves/transistors/etc, Passenger cars etc, Ships/boats/etc, Gold non-monetary ex ore, Man-made woven fabrics	semiconductors, wireless telecommunications equipment, motor vehicles, computers, steel, ships, petrochemicals
Argentina	Motor veh parts/access, Passenger cars etc, Telecomms equipment nes, Goods/service vehicles, Computer equipment	machinery, motor vehicles, petroleum and natural gas, organic chemicals, plastics	Animal feed ex unml cer., Petrol./bitum. oil,crude, Fixed veg oil/fat, soft, Passenger cars etc, Maize except sweet corn.	soybeans and derivatives, petroleum and gas, vehicles, corn, wheat

Fortsättning Tabell 11) Huvudsakliga Import- och Exportvaror, Basperiod och Slutperiod

Land	Importvaror Basperiod	Importvaror Slutperiod	Exportvaror Basperiod	Exportvaror Slutperiod
Oman	Passenger cars etc, Tobacco, manufactured, Civil engineering plant, Iron/steel pipe/tube/etc, UN Special Code, Goods/service vehicles	machinery and transport equipment, manufactured goods, food, livestock, lubricants	Petrol./bitum. oil,crude, Natural gas, Tobacco manufactured, Passenger cars etc, Motor veh parts/access(2001)	petroleum, reexports, fish, metals, textiles
Uruguay	Petrol./bitum. oil,crude., Passenger cars etc, Heavy petrol/bitum oils, Goods/service vehicles, Telecomms equipment nes	crude oil , refined oil , passenger vehicles, transportation vehicles , vehicles parts cellular phones insecticides	Beef, fresh/chilld/frozn, Wool/animal hair, Rice, Leather, Cereal etc flour/starch	beef, soybeans, cellulose, rice, wheat, wood, dairy products; wool
Tjeckien	Electric circuit equipmt, Motor veh parts/access, Electrical equipment nes, Computer equipment, Natural gas	machinery and transport equipment, raw materials and fuels, chemicals	Passenger cars etc, Motor veh parts/access, Base metal manufac nes, Electric circuit equipmt, Electrical equipment nes	machinery and transport equipment, raw materials and fuel, chemicals
Kroatien	Petrol./bitum. oil,crude, Passenger cars etc, Computer equipment, Telecomms equipment nes, Medicaments include vet	machinery, transport and electrical equipment; chemicals, fuels and lubricants; foodstuffs	Ships/boats/etc, Heavy petrol/bitum oils, Articles of apparel nes, Footwear, Furniture/stuff furnishg	transport equipment, machinery, textiles, chemicals, foodstuffs, fuels
Chile	Petrol./bitum. oil,crude, Passenger cars etc, Goods/service vehicles, Telecomms equipment nes, Special indust machn nes	petroleum and petroleum products, chemicals, electrical and telecommunications equipment, industrial machinery, vehicles,	Copper, Copper ores/concentrates, Fruit/nuts, fresh/dried, Fish, live/frsh/chld/froz, Pulp and waste paper	copper, fruit, fish products, paper and pulp, chemicals, wine
Slovakien	Motor veh parts/access, Passenger cars etc, Petrol./bitum. oil,crude., Natural gas, Telecomms equipment nes	machinery and transport equipment, mineral products, vehicles, base metals chemicals	Passenger cars etc, Flat rolled iron/st prod, Motor veh parts/access, Heavy petrol/bitum oils, Electrical distrib equip	machinery and electrical equipment, vehicles, base metals, chemicals and minerals
Brasilien	Petrol./bitum. oil,crude, Telecomms equipment nes, Heavy petrol/bitum oils, Passenger cars etc, Motor veh parts/access	machinery, electrical and transport equipment, chemical products, oil, automotive parts, electronics	Coffee/coffee substitute, Iron ore/concentrates, Animal feed ex unml cer., Oil seeds etc - soft oil, Sugar/mollasses/honey	transport equipment, iron ore, soybeans, footwear, coffee, autos
Malaysia	Valves/transistors/etc, Office equip parts/accs., Telecomms equipment nes, Electric circuit equipmt, Special indust machn nes	electronics, machinery, petroleum products, plastics, vehicles, iron and steel products, chemicals	Valves/transistors/etc, Computer equipment, Office equip parts/accs., Telecomms equipment nes, Fixed veg oils not soft	electronic equipment, petroleum and liquefied natural gas, wood and wood products, palm oil, rubber, textiles, chemicals
Ungern	Internal combust engines, Telecomms equipment nes, Office equip parts/accs., Natural gas, Electric circuit equipmt	machinery and equipment, fuels and electricity food products, raw materials	Internal combust engines, Computer equipment, Electrical equipment nes, Sound/tv recorders etc, Office equip parts/accs.	machinery and equipment, other manufactures, food products, raw materials, fuels and electricity

Fortsättning Tabell 11) Huvudsakliga Import- och Exportvaror, Basperiod och Slutperiod

Land	Importvaror Basperiod	Importvaror Slutperiod	Exportvaror Basperiod	Exportvaror Slutperiod
Polen	Motor veh parts/access, Passenger cars etc, Petrol./bitum. oil,crude., Medicaments include vet, Telecomms equipment nes	machinery and transport equipment, intermediate manufactured goods , chemicals, minerals, fuels,	Furniture/stuff furnishg, Ships/boats/etc, Women/girl clothing wven, Passenger cars etc, Coal non-agglomerated	machinery and transport equipment, intermediate manufactured goods , food and live animals
Mexico	Motor veh parts/access, Valves/transistors/etc, Electric circuit equipmt, Articles nes of plastics, Base metal manufac nes	metalworking machines, steel mill products, agricultural machinery, electrical equipment, car parts for assembly, repair parts for motor	Petrol./bitum. Oil crude, Passenger cars etc, Electrical distrib equip, Electrical equipment nes, Telecomms equipment nes	manufactured goods, oil and oil products, silver, fruits, vegetables, coffee, cotton
Turkiet	Petrol./bitum. oil,crude., Passenger cars etc, Textile/leather machinry, Telecomms equipment nes, Motor veh parts/access	machinery, chemicals, semi-finished goods, fuels, transport equipment	Articles of apparel nes, Women/girl clothing wven, Fruit/nuts, fresh/dried, Women/girl wear knit/cro, Iron/steel bars/rods/etc	apparel, foodstuffs, textiles, metal manufactures, transport equipment
Panama	Passenger cars etc, Petrol./bitum. oil,crude., Medicaments include vet, Telecomms equipment nes, Heavy petrol/bitum oils	capital goods, foodstuffs, consumer goods, chemicals	Fruit/nuts, fresh/dried., Fish, live/frsh/chld/froz, Crustaceans molluscs etc, Heavy petrol/bitum oils, Coffee	bananas, shrimp, sugar, coffee, clothing
Ukraina	Natural gas, Heavy petrol/bitum oils, Passenger cars etc, Petrol./bitum. oil,crude., Motor veh parts/access	energy, machinery and equipment, chemicals	Primary/prods iron/steel, Flat rolled iron/st prod, Iron/steel bars/rods/etc, Iron/steel pipe/tube/etc,	ferrous and nonferrous metals, fuel and petroleum products, chemicals, machinery and transport equipment, food products
Mauritius	Textile yarn, Aircraft/spacecraft/etc, Heavy petrol/bitum oils, Cotton fabrics, woven., Passenger cars etc	manufactured goods, capital equipment, foodstuffs, petroleum products, chemicals	Articles of apparel nes, Sugar/mollasses/honey, Mens/boys wear, woven., Women/girl clothing wven, Men/boy wear knit/croch	clothing and textiles, sugar, cut flowers, molasses, fish
Sydafrika	Petrol./bitum. oil,crude., UN Special Code, Telecomms equipment nes, Computer equipment, Aircraft/spacecraft/etc.,	machinery and equipment, chemicals, petroleum products, scientific instruments, foodstuffs	Pearls/precious stones, UN Special Code, Coal non-agglomerated, Fruit/nuts, fresh/dried., Elements/oxides/hal salt	gold, diamonds, platinum, other metals and minerals, machinery and equipment
Costa Rica	Passenger cars etc, Heavy petrol/bitum oils, Paper/paperboard, Medicaments include vet, Household/garden chemical	raw materials, consumer goods, capital equipment, petroleum, construction materials	Fruit/nuts, fresh/dried, Coffee/coffee substitute, Mens/boys wear, woven., Crude veg materials nes, Telecomms equipment nes	bananas, pineapples, coffee, melons, ornamental plants, sugar; beef; seafood; electronic components, medical equipment
Kuba	Heavy petrol/bitum oils, Rice, Wheat/meslin, Petrol./bitum. oil,crude., Telecomms equipment nes	petroleum, food, machinery and equipment, chemicals	Sugar/mollasses/honey, Nickel ores/concs/etc, Tobacco, manufactured., Crustaceans molluscs etc, Fruit/veg juices	sugar, nickel, tobacco, fish, medical products, citrus, coffee

Fortsättning Tabell 11) Huvudsakliga Import- och Exportvaror, Basperiod och Slutperiod

Land	Importvaror Basperiod	Importvaror Slutperiod	Exportvaror Basperiod	Exportvaror Slutperiod
Colombia	Telecomms equipment nes, Passenger cars etc, Aircraft/spacecraft/etc, Computer equipment, Medicaments include	industrial equipment, transportation equipment, consumer goods, chemicals, paper products, fuels, electricity	Petrol./bitum. oil,crude, Coffee/coffee substitute, Coal non-agglomerated, Crude veg materials nes, Fruit/nuts, fresh/dried	petroleum, coffee, coal, nickel, emeralds, apparel, bananas, cut flowers
Thailand	Valves/transistors/etc, Petrol./bitum. oil,crude, Office equip parts/accs., Telecomms equipment nes, Electric circuit	capital goods, intermediate goods and raw materials, consumer goods, fuels	Office equip parts/accs., Valves/transistors/etc, Computer equipment, Rice, Crustaceans molluscs etc	textiles and footwear, fishery products, rice, rubber, jewelry, automobiles, computers and electrical appliances
Peru	Petrol./bitum. oil,crude., Telecomms equipment nes, Passenger cars etc., Heavy petrol/bitum oils., Civil engineering	petroleum and petroleum products, chemicals, plastics, machinery, vehicles, telecommunication equipment, iron and steel., corn,	Animal feed ex unml cer., Copper, Base metal ore/conc nes, Gold non-monetary ex ore, Coffee/coffee substitute	copper, gold, zinc, tin, iron ore, molybdenum; crude petroleum and petroleum products, natural gas; coffee., fruit, textiles,
Dominikanska Rep.	Heavy petrol/bitum oils, Passenger cars etc., Petrol./bitum. oil,crude., Liquid propane/butane, Medicaments include vet	foodstuffs, petroleum, cotton and fabrics, chemicals and pharmaceuticals	Pig iron etc ferro alloy., Heavy petrol/bitum oils, Sugar/mollasses/honey, Fruit/nuts, fresh/dried, UN Special Code,	ferronickel, sugar, gold, silver, coffee, cocoa, tobacco, meats, consumer goods
Tunisien	Cotton fabrics, woven., Heavy petrol/bitum oils, Man-made woven fabrics, Passenger cars etc., Wheat/meslin	textiles, machinery and equipment, hydrocarbons, chemicals, foodstuffs	Mens/boys wear, woven., Articles of apparel nes., Women/girl clothing wven., Petrol./bitum. oil,crude., Manufactured fertilizers	clothing, semi-finished goods and textiles, agricultural products, mechanical goods, phosphates and chemicals, hydrocarbons,
Ecuador	Medicaments include vet, Passenger cars etc, UN Special Code, Heavy petrol/bitum oils, Goods/service vehicles, Telecomms	industrial materials, fuels and lubricants, nondurable consumer goods	Fruit/nuts, fresh/dried, Crustaceans molluscs etc, Petrol./bitum. oil,crude, Fish/shellfish,prep/pres, Crude veg materials nes	petroleum, bananas, cut flowers, shrimp, cacao, coffee, wood, fish
El Salvador	Heavy petrol/bitum oils, Petrol./bitum. oil,crude, Medicaments include vet, Goods/service vehicles, Passenger	raw materials, consumer goods, capital goods, fuels, foodstuffs, petroleum, electricity	Coffee/coffee substitute, Sugar/mollasses/honey, Medicaments include vet, Cut paper/board/articles, Heavy	offshore assembly exports, coffee, sugar, textiles and apparel, gold, ethanol, chemicals, electricity, iron and steel manufactures
Paraguay	Tobacco, manufactured., Heavy petrol/bitum oils, Passenger cars etc, Alcoholic beverages, Goods/service vehicles	road vehicles, consumer goods, tobacco, petroleum products, electrical machinery, tractors, chemicals, vehicle parts	Oil seeds etc - soft oil., Animal feed ex unml cer., Cotton, Wood simply worked, Fixed veg oil/fat, soft	soybeans, feed, cotton, meat, edible oils, electricity, wood, leather
Guatemala	Heavy petrol/bitum oils, Passenger cars etc, Goods/service vehicles, Petrol./bitum. oil,crude., Paper/paperboard	fuels, machinery and transport equipment, construction materials, grain, fertilizers, electricity	Coffee/coffee substitute, Sugar/mollasses/honey, Fruit/nuts, fresh/dried, Petrol./bitum. oil,crude, Medicaments include vet	coffee, sugar, petroleum, apparel, bananas, fruits and vegetables, cardamom

Fortsättning Tabell 11) Huvudsakliga Import- och Exportvaror, Basperiod och Slutperiod

Land	Importvaror Basperiod	Importvaror Slutperiod	Exportvaror Basperiod	Exportvaror Slutperiod
Armenien	Pearls/precious stones, Heavy petrol/bitum oils, Natural gas, Gold non-monetary ex ore, Wheat/meslin	natural gas, petroleum, tobacco products, foodstuffs, diamonds	Pearls/precious stones, Pig iron etc ferro alloy, Alcoholic beverages, Copper, Gold non-monetary ex ore	pig iron, unwrought copper, nonferrous metals, diamonds, mineral products, foodstuffs, energy
Bulgarien	Petrol./bitum. oil,crude, Petrol./hydrocarbon gas, Coal non-agglomerated, Man-made woven fabrics, Radioactive etc matrial	machinery and equipment; metals and ores; chemicals and plastics; fuels, minerals, and raw materials	Flat rolled iron/st prod, Copper, UN Special Code, Heavy petrol/bitum oils,Alcoholic beverages, Articles of apparel nes	clothing, footwear, iron and steel, machinery and equipment, fuels
Rumänien	Petrol./bitum. oil,crude., Man-made woven fabrics, Heavy petrol/bitum oils, Natural gas, Coal non-agglomerated	machinery and equipment, fuels and minerals, chemicals, textile and products, metals, agricultural products	Women/girl clothing wven, Mens/boys wear, woven., Footwear, Flat rolled iron/st prod, Heavy petrol/bitum oils	machinery and equipment, textiles and footwear, metals and metal products, machinery and equipment, minerals and fuels,
Marocko	Petrol./bitum. oil,crude., Wheat/meslin., Passenger cars etc., Liquid propane/butane., Sugar/mollasses/honey	crude petroleum, textile fabric, telecommunications equipment, wheat, gas and electricity, transistors, plastics	Elements/oxides/hal salt, Fertilizers crude, Crustaceans molluscs etc., Manufactured fertilizers., Articles of apparel nes	clothing and textiles, electric components, inorganic chemicals, transistors, crude minerals, fertilizers (including phosphates),
Egypten	Wheat/meslin, Wood simply worked, Maize except sweet corn., Paper/paperboard, Sugar/mollasses/honey	machinery and equipment, foodstuffs, chemicals, wood products, fuels	Heavy petrol/bitum oils, Petrol./bitum. oil,crude, Textile yarn, Aluminium, Cotton	crude oil and petroleum products, cotton, textiles, metal products, chemicals, processed food
Kina	Valves/transistors/etc, Telecomms equipment nes, Petrol./bitum. oil,crude, Office equip parts/accs., Special indust machn nes (2002)	electrical and other machinery, oil and mineral fuels, optical and medical equipment, metal ores, plastics, organic chemicals	Computer equipment, Telecomms equipment nes, Office equip parts/accs., Articles of apparel nes	electrical and other machinery, including data processing equipment, apparel, textiles, iron and steel, optical and medical
Indonesien	Heavy petrol/bitum oils, Telecomms equipment nes, Special indust machn nes., Petrol./bitum. oil,crude., Motor veh parts/access	machinery and equipment, chemicals, fuels, foodstuffs	Petrol./bitum. oil,crude., Natural gas, Veneer/plywood/etc, Fixed veg oils not soft	oil and gas, electrical appliances, plywood, textiles, rubber
Bolivia	Telecomms equipment nes, Passenger cars etc, Heavy petrol/bitum oils, Goods/service vehicles, Civil engineering plant	petroleum products, plastics, paper, aircraft and aircraft parts, prepared foods, automobiles, insecticides, soybeans	Base metal ore/conc nes, Animal feed ex unml cer., Gold non-monetary ex ore, Tin, Jewellery	natural gas, soybeans and soy products, crude petroleum, zinc ore, tin
Filippinerna	Valves/transistors/etc, Office equip parts/accs., Petrol./bitum. oil,crude, Telecomms equipment nes, Electric circuit equipmt	electronic products, mineral fuels, machinery and transport equipment, iron and steel, textile fabrics, grains, chemicals, plastic	Valves/transistors/etc, Computer equipment, Office equip parts/accs., Electric circuit equipmt, Telecomms equipment nes	semiconductors and electronic products, transport equipment, garments, copper products, petroleum products, fruits

Fortsättning Tabell 11) Huvudsakliga Import- och Exportvaror, Basperiod och Slutperiod

Land	Importvaror Basperiod	Importvaror Slutperiod	Exportvaror Basperiod	Exportvaror Slutperiod
Sri Lanka	Cotton fabrics, woven., Man-made woven fabrics, Knit/crochet fabrics, Pearls/precious stones, Goods/service vehicles	petroleum, textiles, machinery and transportation equipment, building materials, mineral products, foodstuffs	Women/girl clothing wven, Tea and mate, Mens/boys wear, woven.,Articles of apparel nes, Men/boy wear knit/croch	textiles and apparel, tea and spices; rubber manufactures; precious stones; coconut products, fish
Vietnam	Heavy petrol/bitum oils, Flat rolled iron/st prod, Telecomms equipment nes, Man-made woven fabrics, Gold non-monetary ex ore	machinery and equipment, petroleum products, steel products, electronics, plastics, automobiles	Petrol./bitum. oil,crude, Footwear, Furniture/stuff furnishg, Articles of apparel nes, Coffee/coffee substitute	clothes, shoes, marine products, crude oil, electronics, wooden products, rice, machinery
Honduras	Heavy petrol/bitum oils, Goods/service vehicles, Edible products n.e.s., Medicaments include vet, Tobacco	machinery and transport equipment, industrial raw materials, chemical products, fuels, foodstuffs	Coffee/coffee substitute, Fruit/nuts, fresh/dried, Crustaceans molluscs etc, Zinc, Furniture/stuff furnishg	apparel, coffee, shrimp, wire harnesses, cigars, bananas, gold, palm oil, fruit, lobster, lumber
Georgien	Heavy petrol/bitum oils, Medicaments include vet, Natural gas, Sugar/mollasses/honey, Telecomms equipment nes	fuels, vehicles, machinery and parts, grain and other foods, pharmaceuticals	Aircraft/spacecraft/etc, Alcoholic beverages, Ferrous waste/scrap, Gold non-monetary ex ore, Beverage non-alcohol nes	scrap metal, wine, mineral water, ores, vehicles, fruits and nuts
Nicaragua	Petrol./bitum. oil,crude., Medicaments include vet., Passenger cars etc, Heavy petrol/bitum oils,	consumer goods, machinery and equipment, raw materials, petroleum products	Coffee/coffee substitute, Crustaceans molluscs etc, Sugar/mollasses/honey, Beef, fresh/chilld/frozn, Tobacco,	coffee, beef, shrimp and lobster, tobacco, sugar, gold, peanuts; textiles and appare
Kambodja	Knit/crochet fabrics, Man-made woven fabrics, Heavy petrol/bitum oils, Motorcycles/cycles/etc, Passenger cars etc	petroleum products, cigarettes, gold, construction materials, machinery, motor vehicles, pharmaceutical products	Women/girl wear knit/cro, Articles of apparel nes, Printed matter, Men/boy wear knit/croch, Stone/sand/gravel	clothing, timber, rubber, rice, fish, tobacco, footwear
Moldavien	Heavy petrol/bitum oils, Natural gas, Medicaments include vet, Electric current, Passenger cars etc	mineral products and fuel, machinery and equipment, chemicals, textiles	Alcoholic beverages, Fruit/nuts, fresh/dried, Articles of apparel nes, Hide/skin (ex fur) raw, Women/girl clothing wven	foodstuffs, textiles, machinery
Pakistan	Heavy petrol/bitum oils, Wheat/meslin, Fixed veg oils not soft., Petrol./bitum. oil,crude, Gold non-monetary ex ore	petroleum, petroleum products, machinery, plastics, transportation equipment, edible oils, paper and paperboard, iron and steel, tea	Textile yarn, Cotton fabrics, woven., Made-up textile articles, Man-made woven fabrics., Mens/boys wear, woven	textiles (garments, bed linen, cotton cloth, yarn), rice, leather goods, sports goods, chemicals, manufactures, carpets and rugs
Indien	Petrol./bitum. oil,crude., Heavy petrol/bitum oils, Pearls/precious stones, Gold non-monetary ex ore, Elements/oxides/hal salt	crude oil, precious stones, machinery, fertilizer, iron and steel, chemicals	Pearls/precious stones, Textile yarn, Women/girl clothing wven, Cotton fabrics, woven., Mens/boys wear, woven	petroleum products, precious stones, machinery, iron and steel, chemicals, vehicles, apparel

Fortsättning Tabell 11) Huvudsakliga Import- och Exportvaror, Basperiod och Slutperiod

Land	Importvaror Basperiod	Importvaror Slutperiod	Exportvaror Basperiod	Exportvaror Slutperiod
Mongoliet	Heavy petrol/bitum oils, Electrical distrib equip, Civil engineering plant, Goods/service vehicles, Passenger cars etc	machinery and equipment, fuel, cars, food products, industrial consumer goods, chemicals, building materials, sugar, tea	Copper ores/concentrates., Wool/animal hair., Hide/skin (ex fur) raw., Mens/boys wear, woven., Articles of apparel nes	copper, apparel, livestock, animal products, cashmere, wool, hides, fluorspar, other nonferrous metals, coal
Venezuela	Passenger cars etc, Telecomms equipment nes, Iron/steel pipe/tube/etc, Goods/service vehicles, Special indust machn nes	agricultural products, raw materials, machinery and equipment, transport equipment, construction materials	Petrol./bitum. oil,crude., Heavy petrol/bitum oils, Aluminium, Flat rolled iron/st prod, Passenger cars etc	petroleum, bauxite and aluminum, minerals, chemicals, agricultural products, basic manufactures
Kirgizistan	Heavy petrol/bitum oils, Wheat/meslin, Natural gas, Medicaments include vet, Civil engineering plant	oil and gas, machinery and equipment, chemicals, foodstuffs	Gold non-monetary ex ore, Electric current, Cotton, Tobacco, raw and wastes., Nf base metal waste nes	cotton, wool, meat, tobacco; gold, mercury, uranium, natural gas, hydropower; machinery; shoes
Taiwan	Valves/transistors/etc, Petrol./bitum. oil,crude., Special indust machn nes, Measure/control app nes, Electrical equipment nes	electronics, machinery, crude petroleum, precision instruments, organic chemicals, metals	Valves/transistors/etc, Office equip parts/accs., Optical instruments nes, Telecomms equipment nes, Computer equipment	electronics, flat panels, machinery; metals; textiles, plastics, chemicals; optical, photographic, measuring, and medical instruments

Källor: WITS (2011), CIA (2011)